

ÖRNEK DAVA UYGULAMALARIYLA KOOPERATİF GENEL KURUL KARARLARINDA HÜKÜMSÜZLÜK VE SONUÇLARI

Av. Dr. Bülent Hayri ACAR – Av. Ender DEDEGAÇ*

*Değerli dostumuz ve meslekdaşımız,
Güzel insan Av. Savaş Karahisar'ın anısına*

GİRİŞ

Hukuk devleti ilkesinin, yaşama geçmesi, Anayasa'da yer alması kadar, belki ondan daha önemli ve değerlidir. Uygulamada, adaletin tam ve gereği gibi sağlanmasına ilişkin örnekler vardır, ama azdır. Uygulamada, masa başında üretilmeyecek, kişinin aklına gelemeyecek veya şaşırtan örneklerle rastlanmaktadır. Bu durum, yargının kalitesiyle ilgilidir, yani hukukun kalite sorunudur. Öğreti ile uygulamadaki bütünlük, hukuk devletinin yaşama geçirilmesi için zorunludur. Bu nedenle, **öğretiyle uygulamanın birbirini tutmamasını olağan görmek, yaygın yanlış bir anlayıştır.**

* Ankara Barosu.

Soyut kuralın somut olaya uygulanmasındaki başarı, adaletin sağlanması ve hukuk devletinin yaşama geçirilmesiyle doğru orantılıdır.

İncelemede somut davalar örnek alınmıştır ^[1]. Örnek davalarla ilgili dava malzemesi, özellikle öğretiyeye inceleme malzemesi olması amacıyla, dipnotta verilmiştir. Örnek olayla, kooperatif hukukunda genel kurul kararlarında hükümsüzlük ve sonuçları ele alınmıştır. Hükümsüzlük, hukukun genel ilke-lerindedir ve hukuki işlemin hukuk düzeninde yer alıp almamasıyla ilgilidir. Hükümsüzlükte üçlü ayırım kabul edilmiştir: yokluk, mutlak butlan (kesin hükümsüzlük), nispi butlan. Örnek olayda, olağan genel kurulda, usulüne uygun verilen önergeyle üç maddenin gündeme alınmasına ilişkin kararlar ve sonrası işlemler, yargıya taşınmıştır. Örnek olay, önceki Ticaret Kanunu döneminde geçmiştir. Bu olaydan hareketle, önceki ve yeni Ticaret kanunlarının ilgili hükümleri karşılaştırılmıştır. Okuyucuya kolaylık sağlanması için, ilgili maddeler dip notlara alınmıştır. Yazının amacı, örnek davalar uygulamasını, hukuki değerlendirmesiyle, hukuk kamuoyuna taşımaktır.

1. KOOPERATİF GENEL KURUL KARARLARINDA HÜKÜMSÜZLÜK

Yetki, hukuki işlem yapabilme gücüdür. Hukuk devletinde, yetkinin bir norma dayanması gerekir. Bir normdan kaynaklanan yetki bulunmadıkça, kişi veya organ hukuki işlem yapabilme gücüne sahip değildir. Hukuki işlem, hukuken bu güce sahip olanlarca yapılabilir. Hukuki işlem yapma gücünden yoksun, yani yetki bulunmadan yapılan işlem, hukuki varlık, hukukilik kazanamayacaktır. Bir işlemin hukuki varlık kazanabilmesi, işlem yapanın yetkili olmasına bağlıdır. Bunun içindir ki, yetki varsa işlem vardır, yetki yoksa işlem yoktur, yani hukuken yok hükmündedir ^[2]. Yetkisiz işlem, bir yetkiye dayanmayan, yani hukuki varlık

[1] Örnek davalar rahmetli Av. Savaş Karahisar'la birlikte takip edilmiştir.

[2] "Anayasayla, egemenlik ile anayasal organların yetkileri arasında bir bağ kurulmuştur. Bu anayasal bağ, "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz" (AY 6/III-son) kuralıyla pekiştirilmiştir. Devlet yetkisi, Anayasadan kaynaklanan kamusal işlem yapabilme gücüdür. Kamusal işlem yapma gücü, yani yetki, Devlet yetkisinin varlığına bağlıdır. Devlet yetkisinin varlığı veya yokluğu, kamusal işlemin varlık veya yokluk nedenidir. Bunun içindir ki, hukuk devletinde, Devlet yetkisi varsa kamusal işlem vardır, Devlet yetkisi yoksa kamusal işlemde -oluşmasından ayrı olarak- yoktur. Devlet yetkisinin bulunmayışı, kişi, organ veya kurumun o işlemle ilgili yetkisizliğidir, yani o kamusal işlemi yapma gücünden yoksunluktur. Yetkisizlikte, kamusal işlemi yapacak olan, işlemle ilgili Anayasadan kaynaklanan Devlet yetkisine sahip değildir. Bu durumda, millet adına egemenliği kullanmaya yetkili bir kişi, organ veya kurum söz konusu değildir" (ACAR, Bülent Hayri: Türk Hukuk Düzeninin Anayasa, Türk Ceza Kanunu Ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İle Korunması, s. 7/28-8/28 (Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde 22.05.2014 tarihinde yapılan 'Türkiye'de

kazanmayan işlemdir, yani hukuki değil, fiilidir. Fiili işlem, olgular düzeninde vardır, ancak, normatif düzen olarak hukuk düzeninde varlık kazanmamıştır, yani hukuken yoktur / yok hükmündedir. Yetkinin aşılmasında, yetkisiz alanda yetkinin yokluğuna bağlı olarak yapılan işlemde fiilidir, hukuki değildir. Bu genel açıklamaya göre, kooperatif şirket kararlarında yokluk söz konusu olabilecektir. Kooperatif işlem ve kararlarında yokluğu, kooperatif organlarının, işlem yapma hukuki gücüne sahip olmamaları veya işleme ilişkin yasal bir faaliyet söz konusu değilken, yasal faaliyet mevcutmuş gibi işlem yapmaya kalkışmaları nedeniyle, işlemin hukuken varlık kazanmaması şeklinde tanımlayabiliriz.

Kooperatifin organlarının, hukuki işlem yapma gücüne sahip olmalarına veya işlemle ilgili yasal faaliyete karşın, hukuka aykırı işlem yapmaları mümkündür. Bu durumda, kooperatifin işleminde yokluğun gerçekleşebilmesi olanağı yoktur. Belirtilen durumda ancak işlemin hukuka aykırılığı söz konusudur. Kooperatifin işleminin hukuka aykırı olabilmesi, işlemin hukuki varlığına bağlıdır. Dolayısıyla, işlemin hukuka aykırılığı, işlemin yokluğundan bu yönüyle ayrılmaktadır.

Kooperatif işleminin hukuka aykırılığı, işlemin ana unsurlarında olabileceği gibi, ikincil unsurlarında da olabilir. Hukuka aykırılık, işleme uygulanacak normun niteliğine göre de farklı olabilir. Emredici normdaki aykırılık, sonuçları itibariyle, diğer aykırılıklardan ağır olacaktır. Kesin hükümsüzlükte, işlemin ana unsurlarında ve emredici norma aykırılıkta, mutlak butlan söz konusudur. Kooperatif işleminde mutlak butlan (kesin hükümsüzlük), işlemin, başta Kooperatifler Kanunu, Ticaret Kanunu ile ilgili kanunların emredici hükümlerine aykırı bulunmasıdır (BK 27). Bu nedenle, kooperatifin işlemi, hukuki varlık kazanmamıştır, yaygın ifadeyle ölü doğmuştur. Mutlak butlanla geçersiz kooperatif işlemi, hukuki sonuç doğurmayacaktır. Genel kurala göre, işlemdeki mutlak butlanın, mahkemece tespiti gerekir.

Diğer yandan, kooperatif işlemindeki hukuka aykırılık, işlemin ana unsurlarında değil, ikincil unsurlarında ise, kanunun emredici hükümlerine aykırılık söz konusu olmayacaktır. Genel kurala göre, kooperatif işleminin ikincil unsurlarına aykırılık, nispi butlandır ve işlemin iptali nedenidir. Bu nedenle, nispi butlanla sakat kooperatif işleminin, mahkeme kararıyla iptali gerekir. İşlem, mahkeme kararıyla iptal edilmedikçe, hukuken geçerli bir işlem gibi, hukuki sonuçlarıyla uygulanacaktır.

Anayasa Düzeninin Korunması Sorunu' konulu Panel'de yapılan konuşma metni, yayımlanmamıştır).

2. GENEL KURUL KARARLARINDA GÜNDEME MADDE EKLENMESİNDE MUTLAK BUTLAN ÖRNEĞİ

A) Kooperatif genel kurul toplantısında gündemle bağlılık

Kooperatif olağan ve olağanüstü genel kurulları ^[3] gündemli toplanır. 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun (KK) 'Gündem' başlıklı 46/I madde hükmüne göre, "Toplantı çağrısına ve ilana gündem yazılır. Anasözleşmenin değiştirilmesi bahis konusu ise, yapılacak ilanda değiştirilecek maddelerin numarasının yazılması ile yetinilir". 1163 sayılı Kanunda, gündemde nelerin yer alması gerektiğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır.

Ticaret hukukunda gündemle ilgili hüküm, 6012 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TK) 413. maddesinde yer almaktadır. TK 413 maddeye göre, "(1) Gündem, genel kurulu toplantıya çağırın tarafından belirlenir. (2) Gündemde bulunmayan konular genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz. Kanuni istisnalar saklıdır. (3) Yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları

[3] 6012 sayılı TK Madde 407: (1) Pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar. Kanuni istisnalar saklıdır. / (2) Murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmaları şarttır. Diğer yönetim kurulu üyeleri genel kurul toplantısına katılabilirler. Denetçi ve kendilerini ilgilendiren konularda işlem denetçisi genel kurulda hazır bulunur. Üyeler ve denetçiler görüş bildirebilirler. / (3) 333 üncü madde gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi de yer alır. Diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır.

6762 sayılı TK 360 Madde:-Pay sahipleri; organların tayini, hesapların tasdik ve kazancın dağıtılması gibi şirket işlerine mütaallik haklarını umumi heyet toplantılarında kullanırlar. / Rey hakkını haiz olan pay sahibi, umumi heyet toplantılarında bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi pay sahibi olan veya esas mukavelede hilafına hüküm bulunmadıkça, pay sahibi olmıyan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla de kullanabilir. / Nama yazılı hisse senetleri için temsil salahiyetinin yazı ile verilmesi şarttır. Hamile yazılı bir hisse senedinin ziyedi bulunduğunu ispat eden kimse şirkete karşı rey hakkını kullanmaya salahiyetlidir. Bunu ispat maksadiyle hamile yazılı hisse senetlerinin sahipleri rey haklarını umumi heyette kullanabilmek için hisse senetlerini veya bunlara mutasarrıf olduklarını gösteren vesikaları toplantı gününden bir hafta önce şirkete tevdi mecburdurlar. Hamile yazılı hisse senetleri rehin veya tevdi edilmiş yahut ariyet olarak başka bir kimseye bırakılmış olduğu takdirde malik ve ziyed arasındaki münasebetlerde rey hakkının kullanılması bakımından aşağıdaki hükümler caridir: 1. Rey hakkı malike aittir; / 2. Temsil salahiyeti ayrı bir senede yazılmış olmak şartıyla, temsile salahiyetli ziyed malik yerine ve onun menfaatine olarak rey hakkını kullanmaya salahiyetli sayılır. / Üzerinde intifa hakkı bulunan bir hisse senedinden doğan rey hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Şu kadar ki; intifa hakkı sahibi, menfaatlerini hakkaniyete uygun bir şekilde göz önünde tutarak hareket etmemiş olmasından dolayı malike karşı mesuldür.

ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır”.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun (KK) 'Anonim Şirket Hükümlerine Atıf' başlıklı 98. maddesine göre, “Bu kanunda aksine açıklama olmayan hususlarda Türk Ticaret Kanunundaki Anonim Şirketlere ait hükümler uygulanır”. Bu nedenle, kooperatif olağan genel kurul gündemi, TK 413 maddeye göre belirlenecektir. TK 413'de gündemin kim tarafından belirleneceği, gündemle bağlılık ilkesiyle belirlenmesine karşın, 6762 sayılı TK 369 maddeden ^[4] farklı olarak, gündemde yer alması gereken konulara yer verilmemiştir. Kooperatif olağan genel kurul gündeminde, 6762 sayılı TK 369. maddede belirtilen konuların yer alması gerekeceği açıktır.

Genel olarak, gündem, genel kurul toplantısında yapılacak ve karara bağlanacak işlerin önceden ortaklara bildirilmesidir. Genel kurul toplantısında, kanunen, gündemdeki konularla ilgili kararlar alınması ve bu kararların bağlayıcılığı nedenleriyle, kooperatif genel kurullarında da, gündemle bağlılık ilkesi geçerlidir. Bu ilke nedeniyle, gündemin, kooperatif genel kurul çağrı ilanı ile çağrı mektubunda yer alması zorunludur (1163 s. KK. 46/I).

B. Kooperatif genel kurul toplantısının gündemine madde eklenmesi

1163 sayılı Kanunda, gündemin toplantıya çağırılan tarafından belirleneceği ilkesine, iki istisna getirilmiştir. İlki genel kurul toplantısından önce, ikincisi genel kurulda gündemin görüşülmesine başlanmasından önce gündeme madde eklenmesidir. İlk istisna, KK 46/II'de yer almıştır. Buna göre, “Dörtten az olmamak üzere ortakların en az 1/10'u tarafından genel kurul toplantısından en az 20 gün önce yazılı olarak bildirilecek hususların gündeme alınması zorunludur” (KK 46/II).

İkinci yasal istisna, KK 46/III maddede yer almaktadır:

“Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'unun gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde, hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelenmesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan

[4] 6762 sayılı TK 369 Madde: B-GÜNDEM: Umumi heyeti toplantıya davete dair olan ilan veya davet mektuplarında gündemin gösterilmesi lazımdır. Esas mukaveleye göre umumi heyetin muayyen zamanlarda yapacağı adi toplantı gündemine şunlar konur: / 1. İdare meclisi ve murakıplar tarafından verilen raporların okunması; / 2. Şirketin bilanço ve kar zarar hesabını ve kazancının dağıtılması hakkındaki tekliflerin tasdiki veya değiştirilecek şekilde kabul yahut reddi; / 3. İdare meclisi azalarıyla murakıpların ücret ve aidatları mukavelede muayyen değilse tayini; / 4. Müddetleri sona ermiş olan idare meclisi azalarıyla murakıpların tekrar seçilmeleri veya değiştirilmeleri; / 5. Lüzumlu görülen sair hususlar. / Gündemde gösterilmeyen hususlar müzakere olunmaz.

veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması ve kanun, anasözleşme ve iyiniyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar **genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır**” (KK 46/III).

Görüldüğü üzere, KK 46/III'deki hakkın kullanılması, kullanan sayısı, biçimi, zamanı, nedenleriyle belli ve sınırlıdır. Dolayısıyla, KK 46/III'deki istisnai hak, belli ve sınırlı biçim ve nedenler dışında kullanılamaz. Buna göre, anılan hak, genel kurula katılan ortakların en az 1/10'u oranındaki ortaklarca değil, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'u oranındaki ortak tarafından kullanılabilir. KK 46/III'deki hakkın kullanılması, gündemin görüşülmesine geçilmeden önce, yazılı olarak yapılacaktır. Yasada sınırlı gösterilenler dışında bir nedenle, anılan hakkın kullanılması söz konusu değildir. Örneğin, çıkma isteği olmayan veya yönetim kurulunca çıkarılma kararı olmayan ortak hakkında gündem dışı görüşmeyle, kooperatiften ihraç kararı alınamaz^[5]. Bir görüşe göre, KK 46/III'deki nedenler, sorunları giderme yerine, huzursuzluk nedeni yaratacak niteliktedir^[6].

C) Kooperatif genel kurul toplantısının gündemine madde eklenmesinde mutlak butlanla hükümsüzlük

Kooperatif genel kurul kararları, kanunda nitelikli oy arananlar dışında, KK 51/I'deki kurala göre alınır. “Kanun veya anasözleşmede aykırı hüküm bulunmadıkça genel kurul kararlarında ve seçimlerde oyların yarısından bir fazlasına itibar olunur” (KK 51/I). KK 46/III'deki belirtilen sayıda ortağın belirli ve sınırlı konuların genel kurul gündemine alınması isteminde, genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır hükmüyle, KK 51/I'deki genel oylama kuralı yinelenmiştir.

Kooperatif genel kurul kararlarının geçerliliği ve bozulmasına ilişkin KK 53 madde hükmü, KK 46/III'deki hakkın kullanılmasında da geçerlidir. KK 53'de belirtilenler, “kanuna, anasözleşme hükümlerine ve iyi niyet esaslarına aykırı olduğu iddiası ile genel kurul kararları aleyhine toplantıyı kovalayan gündem başlamak üzere bir ay içinde, kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki

[5] Y.11.HD 11.02.1987, 7297-655 (İKİD Y.27 S.317 s.4909), ÇEVİK, Osman Nuri: Kooperatifler Hukuku Uygulaması Ve İlgili Mevzuat, 3. Baskı, Ankara 1990, s. 456.

[6] Anılan görüşe göre, genel kurulda görüşme sırasında, hesap tetkik komisyonu kurulması, bilanço incelenmesinin geriye bırakılması ihtiyacı, ortaklara sunulan bilanço, gelir ve gider hesaplarına ilişkin bilgi ve belgelerin incelenmesini gerektirebilir. Diğer yandan, genel kurulda gündeme geçilmeden yazılı olarak hakkın kullanılması, peşin hüküm niteliğinde olması nedeniyle, toplantının başında huzursuzluk nedeni olabilecektir (ÇEVİK, s. 457).

mahkemeye başvurabilirler” (KK 53/I). Genel kurul toplantısına katılan ortaklar, KK 46/III'deki hakkın kullanılmasıyla ilgili kararlara karşı, karşı oyunu (muhalefet şerhini) tutanağa geçirmek koşulu ile dava açabilirler (KK 53/I-1).

KK 46/III'deki hakkın kullanılmasıyla ilgili genel kurul kararı, katılanların yarısından bir fazlasıyla alınmış ise, karar geçerli ve bağlayıcıdır. Önerge, yasanın aradığı sayıda oyu alamazsa, genel kurulda reddedilmiştir, yani kurul kararına dönüşmemiştir.

Divan Başkanlığının, anılan yasal hakla ilgili önerenin, genel kurul toplantısında yasanın aradığı oy sayısının sağlanamamasına, yani reddine karşı, önerenin kabul edildiğini tutanağa geçirmesiyle, önerenin reddi, önerenin kabulüne dönüşmez. Bu demektir ki, Divan Başkanlığının reddedilen önerenin kabul edildiğini tutanağa geçirmesine karşın, tutanaktaki karar hükümsüzdür. KK 46/III madde hükmü, istisnai ve emredici hükümdür. Bu nedenle, KK 46/III'e göre reddedilen önerenin, genel kurul tutanağında kabul edildiği şeklinde gösterilmesinde, karar, kanunun emredici hükmüne aykırılığı nedeniyle, ölü doğmuş, hukuki varlık kazanmamış, hukuki sonuç doğurmayan, görünüşte bir karardır ve mutlak butlanla (kesin hükümsüzlük) hükümsüzdür. Bunun içindir ki, Divan Başkanlığının, yanlış işlemeyle reddedilen önergeyi tutanağa kabul kararıyla geçirmesinden sonra, mutlak butlanla hükümsüz karara göre yapılan işlemlerde hükümsüz olacaktır.

3. DİVAN KURULUNCA GENEL KURULUN ERTELENMESİYLE YAPILAN TOPLANTININ HUKUKEN YOK HÜKMÜNDE OLMASI

A) Divan Başkanlığının mutlak butlanla hükümsüz kararıyla genel kurulu erteleme

Örnek olayda, 27.06.1998 tarihli olağan genel kurulda toplantı, divan başkanlığınca ertelenmiştir. Kooperatifle Kanununda genel kurulun ertelenmesiyle ilgili hüküm bulunmadığından, genel kurulun ertelenmesinde, KK 98/II ile ETK 377 madde uygulanacaktır. Öncelikle, genel kurul, kooperatifin yetkili ve görevli karar organıdır. Genel kurul, olağan genel kurul toplantısını erteleyebilir. Genel kurulun, toplantıyı ertelenmesinde, genel kurulun toplanmasına ilişkin hükümler yeniden uygulanacak ve genel kurul bu hükümlere uygun olarak toplanacaktır. Kanun, genel kurul kararı dışındaki erteleme nedenini

göstermiştir. Kanuna göre, bilançonun onaylanmasının görüşülmesi, yasada niteliği belirtilen azınlığın ^[7] istemiyle, bir ay sonraya ertelenebilir.

Görüldüğü üzere, kanuna göre, genel kurulun kararı dışında, niteliği belirtilen azınlığın istemiyle bilançonun görüşülmesinin ertelenmesi (konuyla sınırlı) mümkündür. Belirtilen iki erteleme dışında bir erteleme mümkün değildir. Buna göre, örnek olayda, **divan başkanlığının, genel kurulu erteleme yetkisi bulunmamaktadır.** Kanunen, divan kurulu, genel kurul adına toplantıyı yönetecektir. **Divan kurulu, kooperatifin organlarından değildir.**

Genel kurulun yapılmasına veya ertelenmesine ilişkin hükümler, emredici hükümlerdir. Buna göre, genel kurulun ertelenmesinin, bu normlara uygun yapılması gerekir. Divan kurulu, genel kurul adına sadece toplantıyı yürütmektedir. Buna karşın, genel kurul adına toplantıyı erteleme yetkisi bulunmamaktadır. Buna göre, divan kurulunun veya divan başkanının, resen, genel kurul toplantısını erteleme, yetkisiz işlemdir, yani fiilidir, hukuken yok hükmündedir.

B) Çoğunluk kooperatif üyesinin divan başkanlığının ertelediği gündeki toplantısının genel kurul toplantısı olmaması

Örnek davada, kooperatifin ortak sayısının çoğunluğunu oluşturan bir grup ortak, divan başkanlığının 27.06.1998 tarihli olağan genel kurul toplantısını bir hafta erteleme üzerine, 04.07.1998 tarihinde belirtilen yerde toplanmışlardır. Davalı tarafa göre bu toplantı yasalıdır. Buna karşın, davacı taraf, toplantının hukuki değil fiili olduğu görüşündedir. Kooperatif ortaklarının, 1163 sayılı Yasanın birer emredici hüküm olan genel kurulun toplanmasına ilişkin 42-54. maddelerinde ^[8] düzenlenen geçerli usullere uyularak yapmış oldukları toplantı, bir genel kurul toplantısıdır. Kooperatifin tüm ortakları 04.07.1998 tarihli toplantıya katılmadıkları için, örnek davada KK 47 madde hükmünün ^[9] uygulanması söz konusu değildir.

04.07.1998 tarihli toplantının hukuki olabilmesi, kanuna ve ana sözleşmeye uygun bir genel kurul toplantısı niteliğini taşımasına bağlıdır. Buna göre, 27.06.1998 tarihli olağan genel kurul toplantısı, anılan tarihe, yasaya uygun

[7] ETK 377'deki azınlık, çoğunluğun veya sermayenin onda birine sahip olan azınlıktır.

[8] "KK. 45, 49, 51, 52 nci maddeleri hükümleri emredici niteliğinden bu hükümlere aykırılık teşkil eden genel kurul kararları BK.nun 19 ve 20 nci madde hükümleri gereğince mutlak butlan ile sakatlırlar ve iptalleri için açılacak davaların bir aylık hak düşürücü süre açılmış olmaları da dinlenmeleri yönünden zorunlu değildir" (Y.11.HD 21.3.1979, 1038-1979/1458, ÇEVİK, s. 496).

[9] KK 47 Madde: IV – Bütün pay sahiplerinin hazır bulunması hali: Kooperatifin bütün ortakları toplantıda hazır bulunduğu sürece ve bir itiraz olmadığı takdirde Genel Kurul toplantılarına dair olan diğer hükümler saklı kalmak şartıyla toplantıya çağrı hakkındaki hükümlere uyulmamış olsa dahi kararlar alınabilir. Bu gibi kararların, ortaklar veya ortakların toplantıda oy birliği ile seçecekleri temsilciler tarafından imzalanması gereklidir.

olarak ertelenmeli ve yasal koşulları sağlanmalıdır. Genel kurul toplantısı, genel kurul tarafından ertelenebilir. Bu yasal ertelemelerde, genel kurulun toplantıya çağırılmasına ilişkin kurallara uyulması gerekir. Örnek davada ise, genel kurul toplantısı divan başkanınca ertelenmiştir.

Divan başkanı, genel kurulu erteleme yetkisine sahip kişilerden değildir. Yargısal görüşe göre, yetkili kişiler kanunda gösterilmiştir, bunlar arasında divan başkanı bulunmamaktadır ^[10]. Belirtilen nedenle, 04.07.1998 tarihli toplantı, hukuki değil fiili bir toplantıdır. Buna göre, kooperatifin çoğunluk üyelerinin 04.07.1998 tarihli toplantısı, yasal genel kurul niteliğini taşımamaktadır. Bunun içindir ki, anılan toplantı, çoğunluk ortakların fiilen bir araya geldikleri bir toplantıdan ibarettir.

C) Çoğunluk kooperatif üyelerinin divan başkanlığının ertelediği gündeki toplantısının ve kararlarının hukuken yok hükmünde bulunması

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 04.07.1998 tarihli toplantı, hukuki değil, fiili bir toplantı olduğundan, bu toplantıda, genel kurul kararı alınabilmesinin mümkün olamayacağı açıktır. Ayrıca, 04.07.1998 tarihli toplantıda, toplantıya katılmayan ortaklara kanuna uygun yapılmış bir çağrıda bulunmamaktadır ^[11]. Fiili toplantıdaki her işlem ve karar da, fiilidir, yani hukuken yok hükmündedir. Bu nedenle, “Hükümsüz genel kurul kararları var sayılmayacaklarından, doğrudukları sonuçlarda geçersizdir. Bu kararlara dayanılarak işlem yapılamaz. Eğer yapılmışsa işlemin hukuki bir sonuç doğurduğu ileri sürülemez. Örneğin, usulüne göre çağrı yapılmamış olan bir genel kurulda seçilen yönetim kurulunun aldığı kararlar da hükümsüzdür” ^[12].

[10] Y.11.HD 20.12.1983, 6304-6409 (G. Eriş s. 1154-1155), MOROĞLU, Erdoğan: Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi Ve Yargıtay Kararları, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Bildiriler-Tartışmalar, VII, Ankara 1990, s. 44 dn 12.

[11] “Kanunda ve anasözleşmede ortakların toplantıdan mutlaka haberdar edilmelerini sağlamak üzere toplantı gününden en az onbeş gün önce keyfiyetin taahhütlü mektupla üyelere bildirilmesi gerekmektedir. Bu koşul tam olarak yerine getirilmemişse, ortada yasaya ve anasözleşmeye uygun bir genel kurul çağrısı olmadığı gibi, bu şekilde toplanan bir genel kurulun varlığından söz edilmez. / Yasaya ve anasözleşmeye aykırı olarak yapılan çağrı üzerine toplanan genel kurulda alınan bütün kararlar hükümsüz ve geçersizdir. Böyle bir toplantıda alınan kararların yoklukla malul olduğunun tesbitini KK. 53 deki koşullar aranmaksızın her ortak mahkmeden isteyebilir” (Y.11.HD 22.10.1982, 3370-1982/4077, ÇEVİK, s. 495).

[12] ÇEVİK, s. 495.

4. İLK ÖRNEK DAVANIN YARGILAMA AŞAMALARI

A) İlk örnek davanın iddia, savunma ve bilirkişi kurulu incelemesi

İlk dava ^[13] dilekçesine göre, 27.06.1998 tarihli genel kurul usulüne uygun toplanmış, toplantı gündemine geçmeden önce, 15 üyenin üç maddelik yazılı teklifi divan başkanlığına verilmiş, her üç maddenin ayrı oylamalarında, KK 46/ III'deki toplantıya katılanların yarısından bir fazlasının oyunun sağlanamayışı nedeniyle teklif reddedilmiş, yani toplantı gündemine alınmamıştır. İddiaya göre, anılan nedenle, reddedilen maddelerin konusu olan hesap inceleme komisyonunun oluşturulması söz konusu olmamıştır. Divan kurulunca, genel kurul tutanağına her üç madde oylamasının kabul edildiğinin yazılması, mutlak butlanla (kesin hükümsüzlükle) hükümsüzdür ^[14].

Dava dilekçesine göre, divan başkanlığı, kendiliğinden, yani genel kurul kararına dayanmadan, hesap inceleme komisyonunun raporunu divan başkanına vermesine ve toplantının bir hafta sonraya ertelenmesine karar vermiştir. Bir kısım kooperatif üyesi, divan başkanının ertelemesi üzerine, bir hafta sonra, 04.07.1998 tarihinde toplanmıştır. Davacı taraf, divan başkanlığının genel kurulu ertelemeye ve toplantıya çağırma yetkili organ olmadığını, ikinci toplantının yasaya uygun çağırma yapılmadığını, bu toplantının hukuki değil fiili toplantı olduğunu, bir genel kurul toplantısı olmadığını, yasal ilk toplantının devamını niteliğini taşımadığını, ikinci toplantı ve alınan kararların hukuken yok hükmünde olduğunu ileri sürmüştür. Davacı taraf, ikinci toplantıda alınan kararlardan yeni yönetim kurulu seçilmesi kararının hukuken yok hükmünde olması nedeniyle, yeni yönetim adına iki davalının davacılar noter ihtarı göndermesiyle, kooperatifin yönetiminde çıkarılan satışmanın önlenmesi isteminde bulunmuştur. Davacı tarafın talep sonucu dip nottadır ^[15].

[13] Örnek davanın davacıları, 27.06.1998 tarihli olağan genel kurulu toplantıya çağırma yönetim kurulunun başkan ve bir üyesidir. Asıl dava, kooperatife ve 04.07.1998 tarihinde yönetim kuruluna seçildikleri iddiasıyla davacılar noter ihtarı gönderen iki kooperatif üyesine karşı, satışmanın önlenmesi davası olarak açılmıştır.

[14] Ayrıca, dava dilekçesinde, divan başkanlığının, yaptığı yanlışın farkına vardığı ve her üç madde oylamasında yasal sayının sağlanamadığını tutanağa geçirdiği belirtilmiştir.

[15] “Son İstem: .. 1) 27.06.1998 tarihli Genel Kurul toplantısında yapılan üç maddelik gündeme alınması istenilen teklifin “gündeme alınması” işleminin ve bu işleme bağlı olarak yapılan oylama ve komisyon oluşturulması işlemlerinin “mutlak butlanla” geçersizliklerinin tesbitine ve bu işlemlerin bozulmasına, / 2) 04.07.1998 tarihli bu toplantının ve bu toplantıda alınan kararların, yukarıda belirtilen nedenlerle “yoklukla sakatlığının” tesbitine, Davalılar ... ile ...’in yönetim konusunda yaptıkları hukuka aykırı satışmanın tesbiti ile satışmanın önlenmesine, / 3) 1997 yılı defteri kebir, kasa defteri, faturaların ve 1997 yılı hakedişlerin (yeşil defterle birlikte) davacıların başkan ve üyesi oldukları görevdeki Yönetim Kuruluna vermelerinin sağlanması amacı ile, teminatsız olarak, ihtiyati tedbir kararı verilmesine ve yoklukla sakat 4.7.1998 tarihli toplantı kararlarının uygulanmasının

Ayrıca, davacı taraf, Ankara Ticaret Sicili Memurluğu ve davalılara karşı, 04.07.1998 tarihli toplantıda alınan kararların, ticaret siciline tescil ve ilanının kaldırılmasına (sicilden terkinine) ilişkin dava açmıştır. Mahkeme, 16.09.1998 tarihli ilk oturumda, ikinci davayı, fiili irtibat nedeniyle, tarafları ve konuları aynı olan asıl davayla birleştirmiş, her iki davanın, asıl davayla birlikte görülmesine karar vermiştir ^[16].

Davalı taraf, davaya yanıt dilekçesiyle, 27.06.1998 tarihli olağan genel kurul toplantısında, yönetim hakkında oluşturulan hesap inceleme komisyonunun kısıtlı evrak ve imkanla bulduğu usulsüzlükler sonucu, davacıların yönetimden uzaklaştırıldıkları, genel kurula 68 kişinin değil, 55 kişinin katıldığı, aslında geçerli katılmanın 47-48 civarında olduğunu ^[17], davacıların naylon üye olan kişiyi divan başkanlığına seçtirdiklerini, kendilerine borçluluk hisseden bu kişiyi son derece iyi kullanarak, tutanağın bir kısmını değiştirtip, 55 olan katılan sayısını 68 olarak gösterdiklerini iddia etmiştir. Savunmaya göre, davacı yönetim kurulu başkanı, divan başkanlığının ilgili yazısının tebliği üzerine, 1997 yılı belge ve kayıtlarını teslim edeceği yazılı beyan etmiştir ^[18]. Davalı taraf, son

geri bırakılmasına karar verilmesine, / 4) Yargılama gideriyle avukatlık ücretinin diğer yana yükletilmesine, / 5) Davalıların yönetimle ilgili olarak haksız ve hukuka aykırı satışları nedeniyle, doğmuş ve doğacak her türlü kooperatif zararına ilişkin istem ve dava haklarının saklı tutulduğunun gözönüne alınmasına, / Karar verilmesini saygı ile dilerim” (13.07.1998 tarihli Dava Dilekçesi s. ...)

[16] Olayda, 04.07.1998 tarihli toplantıda fiilen seçilen yönetim kurulu, Ankara Ticaret Sicili Memurluğuna başvurmuş, kararların tescili ve ilgili konuların ilanını istemiştir. Memurluk, istemi kabul etmiş, yönetim ve denetim kurullarının ilan edilmesi için, Ankara Ticaret Sicili Gazetesi Müdürlüğüne yazmıştır. Davacılar avukatı, 10.07.1998 tarihli dilekçesiyle, asıl dava dilekçesindeki iddialarını yinelemiş, oylamalarla ilgili kararların mutlak butlanla geçersizliğinin, 04.07.1998 tarihli toplantının yok hükmünde olduğunun tespitiyle, bu konuda Memurluğa yapılacak başvuruların reddini, Ankara Ticaret Sicil Memurluğundan talepte bulunmuştur. Memurluk, 23.07.1998 tarihli yazısıyla, kooperatife ait 06.07.1998 tarih 1 sayılı kararın, 20.07.1998 tarihinde Memurlukça tescil edildiğini, yapılan başvuru üzerine terkin işlemi gerçekleştirmenin mümkün olmadığı yanıtını vermiştir. Bunun üzerine, asıl davanın davacı tarafı, Memurluğun 20.07.1998 tarihli karar ve tescilinin kaldırılması (sicilden terkin) için dava açmıştır. Ankara Asliye 2. Ticaret Mahkemesi, 16.09.1998 tarihli ilk oturumda, davalıların birleştirilmesine karar vermiştir.

[17] Davalı taraf, davaya yanıtında, ‘hazirun listesi’ne göre, toplantıya katılanların önce 55 kişi olduğunu, sonradan katılanlara 61 kişiye çıktığını, bunlardan yedi üyenin vekilinin üye olmaması, bir üye vekilinin vekaletname ibraz etmemesi, bir üye vekaletinin geçersiz olması, divan başkanı ve bir kısım üyenin naylon üye olması nedenleriyle, kullanılabilir oyun 47-48 civarında olduğunu ileri sürerek, “bu hususun ‘Hazirun listesi’ ile sabit bulunmasına rağmen bunun aksini sadece sahte olarak gerçeğe aykırı düzenlenen bir belgeye dayalı olarak iddia etmenin doğru olmayacağı kanısındayız” görüşünü savunmuştur (22.10.1998 tarihli Davaya Cevap Dilekçesi s. 2-3).

[18] “(Y)ine davacının muhatabı bulunduğu ‘Yönetim Kurulu Başkanlığı’na” diye başlayan “27.6.1998 günlü genel kurulda öngörülüp kabul edilen önerge uyarınca kabul edilip seçilen Hesap Tertik Komisyonuna kooperatife ait tüm evrak, belge ve kuyudatın derhal teslimi ile gereğinin ifasını rica ederiz” diyen divanın yazısı aynı anda davacı ...’ya tebliğ

olarak, 13.09.1998 tarihinde olağanüstü genel kurul toplantısı ve bu olağanüstü toplantıda seçimlerin yapıldığını, yeni yönetim ve denetim kurullarının oybirliğiyle seçildiğini, ortada bir sataşma, usule ve yasaya aykırı bir durumun olmadığını, yasaya ve hakkaniyete aykırı davanın reddini istemiştir ^[19].

Yanıtta yanıt dilekçesinde, davaya yanıt dilekçesinde ileri sürülen konuların nispi butlanla (iptal edilebilirlik) ilgili olduğu, iddia konularının ise mutlak butlan ve yoklukla ilgili olması nedeniyle, usulüne uygun biçimde 27.06.1998 tarihli genel kurul tutanağına geçirilmesine ve bir aylık hak düşürücü sürede dava açılmasına gerekli bulunmadığı ileri sürülmüştür. Yanıtta yanıtta göre, belirtilen nedenle, davaya yanıtların hukuki geçerliliği bulunmamaktadır ^[20].

edilmiş ve o da kendi el yazısı ile bu belgenin altına aynen “Aslını tebellüğ ettim. 1997 yılı belge ve kayıtlarını uygun zamanda teslim edeceğimi belirtirim” diye isim yazarak kabul etmiştir” (22.10.1998 tarihli Davaya Cevap Dilekçesi s. 2).

[19] 22.10.1998 tarihli Davaya Cevap Dilekçesi s. 3.

[20] “Davalılar, katıldıkları, oy kullandıkları, önerge verdikleri, söz alıp görüş bildirdikleri 27.06.1998 tarihli Genel Kurul toplantısının sonunda, “genel kurula temsilci olarak katılanlar”, “katılanların sayısı”, “divan başkanlığının oluşumu, başkan ve üyeleri”, “verdikleri önergelerin oylanması” ile “genel kurul toplantı tutanağı” gibi ancak “iptal edilebilirlikleri” söz konusu olan konulara ilişkin olarak herhangi bir itirazda bulunmamışlar; bu konudaki iddiaları ve itirazlarını ise usulüne uygun bir biçimde tutanağa geçirtmemişlerdir. Böylece, davalılar, hukuken tartışmasız bir biçimde, “genel kurula temsilci olarak katılanların temsilciliklerini”, “katılanların sayısının 68 olduğunu”, “divan başkanlığının oluşumunun geçerli olduğunu”, “genel kurul toplantı tutanağının içeriğini ve geçerliliğini” tanımış ve kabul etmişlerdir. / Gerçekten, davalılar, bu davaya verdikleri yanıtlarındaki iddiaları ve itirazları, ancak “emredici norm” a dayalı bir “iptal davası” (Koop K. M. 53) ile kullanmaları gerekirken, bu yolda yapmaları gereken “tutanağa geçirtme” işlemlerini yapmamış ve “bir aylık hak düşürücü süre” de dava da açmamışlardır. Böyle olunca, “yargısal görüşe” göre de, davalılar, iptal davası dışında iddia ve itirazda bulunmak hakkına sahip değildirler. Davaya yanıtlarındaki iddiaların ve itirazlarının hukuksal bir değeri yoktur. / Diğer yandan, özellikle, Genel Kurulca, “Divan başkanlığına” toplantı tutanaklarını imzalama yetkisi verilmiştir. Böyle olunca, toplantı tutanakları ve içeriği bilgiler hukuka uygun ve doğru bilgilerdir. Bu nedenle, davalıların, 27.06.1998 tarihli Genel Kurul toplantısı ile ilgili olarak, toplantı tutanağına usulüne uygun bir biçimde geçirtmedikleri iddia ve itirazları, bu davada defi yoluyla ileri sürme olanakları olmadığı gibi, davacı yan olarak söz konusu bu iddiaların ve itirazların incelenmesi ve soruşturulmasına “onamımız” da yoktur.

Davalılar, “Hesap tetkik Komisyonu raporunun görüşülmesi için 4.7.1998 gününe ertelenen ve bu ertelemeyi yapan Divan Başkanı” yanıtı ile, 04.07.1998 tarihli “toplantı çağrısının” “Divan Başkanı” tarafından yapıldığını kabul ve ikrar etmişlerdir. Oysa, dava dilekçesinde belirtilen “yargısal görüşle (Y.11.HD 20.12.1983, 6304-6409)” de kabul edildiği üzere, “Divan Heyeti, Genel Kurul yapılmasına karar almaya ve Genel Kurul çağrısı yapma yetkisine sahip değildir”. Öncede belirtildiği gibi, bu ve diğer nedenlerle, 04.07.1998 tarihli toplantı “fiili” bir toplantıdır, bir genel kurul toplantısı değildir ve fiili toplantı ve kararları “yoklukla” sakattır, yok hükmündedir. Yine, belirtilen bu nedenlerle, davalıların diğer iddiaları ve fiili toplantıları hukuksal değerden ve dayanaktan yoksundur. Davalıların, davacının, dava konusu işlemleri, sonraki işlemi ile kabulüne ilişkin yanıtı da yanıtlanmağa değer bulunmamıştır. Yoklukla ve mutlak butlanla sakat olan dava konusu

Davalı taraf, ikinci yanıt dilekçesinde, önceki savunmalarını yinelemiş, ek olarak, davacıların, genel kurula itirazlarını içerir yazılı beyanlarının bulunmadığı tutanakla ispatlı olduğundan, dava haklarının bulunmadığını belirtmiştir [21]. Ayrıca, kooperatife üye sayısının 76 olduğu, 27.06.1998 tarihli hazirun listesinde 15 üyenin imzalarının bulunmaması nedeniyle, toplantıya 68 kişinin katılmasının mümkün olmadığı, imza sayısının 61 olduğu açıklanmıştır [22].

Mahkeme, 23.12.1998 tarihli ara kararıyla, bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar vermiş ve görev talimatını açıklamıştır [23]. Bilirkişi kurulu [24], incelemesinde, öncelikle, 15 imzalı üç maddeli önerenin gündeme alınıp alınmaması konusunu ele almıştır. İncelemede, genel kurul tutanağının [25] KK 98 ile 6762 sayılı TK 78, 297'e göre uygun tutulması gerektiği [26], kooperatifin

işlemlerin “kabulle” “icazetle” hukuken geçerli kılınması olanağı yoktur” (04.12.1998 tarihli Cevaba Cevap Dilekçesi s. 2).

[21] 18.12.1998 tarihli İkinci Cevap Dilekçesi s. 1.

[22] 18.12.1998 tarihli İkinci Cevap Dilekçesi s. 2.

[23] “Bilirkişi Kuruluna Verilen Görev: Yüce mahkeme, 23.12.1998 ara kararı ile kurulumuza “Dosyadaki deliller değerlendirilmek suretiyle 27.06.1998 tarihli genel kurulda oylama ve komisyon oluşturulması işlemlerinin mutlak butlanla batıl olup olmadığı, toplantı gündemine alınmayan hususla ilgili olarak iddiaya göre komisyon oluşturulması ve bu komisyona üye seçilmesi için yapılan oylamaların mutlak butlanla batıl olup olmadığı, 04.07.1998 tarihli toplantıda alınan kararların, çağrı usulüne uyulmaması iddiası ile batıl olup olmadığı ve 04.07.1998 tarihli genel kurul toplantısında alınan kararların, iddiaya göre, tutanakların imzalanması nedeniyle batıl olup olmadığı, bu toplantıda alınan kararların Ticaret Siciline uygun olup olmadığı konusunda rapor düzenlenmesi” görevi verilmiştir” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 3).

[24] Mahkemece, bilirkişi kuruluna, Semih Öktemer, Ziya Özyiğit, İlker Tüneri seçilmiştir.

[25] 6102 sayılı Kanun madde 422: (1) Tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarı değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır; aksi hâlde geçersizdir. / (2) Yönetim kurulu, tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhâl ticaret sicili memurluğuna vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür; tutanak ayrıca hemen şirketin internet sitesine konulur.

6762 sayılı TK 378/II Madde: Kararların muteber olması için zabıtların 297 nci maddede gösterilen esaslar dairesinde tutulması şarttır. Toplantıda hazır bulunan pay sahipleri veya temsilcilerinin ad ve soyadlarını gösteren 376 nci maddedeki cetvel ile toplantıya davetin usulü dairesinde cereyan ettiğini ispat eden vesikalar zapta bağlanır. Adı geçen vesikaların müderecatı zabıtta açıklandığı takdirde bunların ayrıca bağlanmasına lüzum yoktur. İdare meclisi bu zaptın noterce tasdikli bir suretini derhal ticaret sicili dairesine vermekle beraber bu zabıt müderecatından tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle mükelleftir.

[26] “Ana sözleşmenin 39-40 nci maddelerine göre, tutanağın başkanlık divanı, Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanması, tescil ve ilan edilmek üzere Ticaret Sicili Memurluğu'na tevdi zorunludur. 1163 sayılı K.nun 98 nci maddesi yolu ile uygulanması gereken TTK. nun 78 nci maddesi de, alınan kararların geçerli olması için, bu 297 nci maddedeki esaslar dairesinde tutulmasının şart olduğunu açıklayarak hazirun cetveli ve davetin usulüne uygun

sicil dosyasındaki tutanağın ise, içerik ve kapsam olarak, dava dilekçesi ekindeki tutanaktan farklı olduğu, bu tutanakta 68 ortağın hazır olduğu tespitine karşın, davacıların 68 ortağın katıldığını gösteren hazirun listesi^[27] veremedikleri belirtilmiştir^[28].

İncelemeye göre, sorunun çözümünde, hazirun listesindeki geçerli imza sayısı esas alınacaktır. Hazirun listesindeki tespite göre, toplantıya 68 kişinin katıldığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı, önerenin gündeme alınmasıyla oylamalarda oyların 56'yı aşmadığı, buna göre, oylamada geçerli oyun sağlandığı

cereyan ettiğini belirleyen vesikaların tutanağa bağlanarak, noterce tasdikli bir örneğinin Ticaret Siciline tevdiini emretmektedir. Anılan yasa ve ana sözleşme hükümleri gereği, celbedilmiş kooperatif sicil dosyası muhtevası incelememize esas alınmıştır” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 4).

[27] 6102 sayılı Kanun madde 417: 1–Hazır bulunanlar listesi / (1) Yönetim kurulu, Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin listeyi, Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlayacağı “pay sahipleri çizelgesi”ne göre düzenler. / (2) Yönetim kurulu, kayden izlenmeyen paylar ile ilgili olarak genel kurula katılabilecekler listesini düzenlerken, senede bağlanmamış bulunan veya nama yazılı olan paylar ile ilmihaber sahipleri için pay defteri kayıtlarını, hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından da giriş kartı alanları dikkate alır. / (3) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre düzenlenecek genel kurula katılabilecekler listesi, yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanır ve toplantıdan önce genel kurulun yapılacağı yerde bulundurulur. Listede özellikle, pay sahiplerinin ad ve soyadları veya unvanları, adresleri, sahip oldukları pay miktarı, payların itibari değerleri, grupları, şirketin esas sermayesi ile ödenmiş olan tutar veya çıkarılmış sermaye toplantıya aslen ve temsil yoluya katılacakların imza yerleri gösterilir. / (4) Genel kurula katılanların imzaladığı liste “hazır bulunanlar listesi” adını alır. / (5) Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular Sermaye Piyasası Kurulu tarafından bir tebliğ ile düzenlenir.

6762 sayılı TK 376 Madde: Umumi heyetin toplantı anında hazır bulunan pay sahibi veya temsilcilerinin, ad ve soyadlarıyla ikametgahlarını ve pay miktarını gösteren ve reis tarafından imza edilen bir cetvel tanzim olunarak ilk reylerin toplanmasından önce hazır olanların görebilecekleri bir yere asılır.

[28] “27.06.1998 tarihli genel kurul toplantısına ilişkin olarak, kooperatifin sicil dosyasında mevcut tutanak, gerek yazısı gerekse şekli ve muhtevası bakımından, dava dilekçesine ekli (ek 4) metinden farklıdır. Bahsi geçen bu metin, davacılar vekilinin Ankara Ticaret Sicil Memurluğu'na hitaben verdiği 10.07.1998 tarihli dilekçe eki ile dosyaya girmiştir. Örneğine uygunluğu noterlikçe tasdikli bu tutanak 39 asıl 29 vekil olmak üzere, toplantıda 68 ortağın hazır olduğuna ilişkin tespiti muhtevidir. (Bakanlık Komiseri beklenmesine rağmen toplantıya geçildiği belirtilmiştir). Hazır bulunan ortak sayısına nazaran, davaya konu ve gündeme alınması hakkında verilen üç maddelik önerenin 1163 sayılı yasanın 46, ana sözleşmenin 31 nci maddesine göre, gündeme dahil edilebilmesi, iddia gibi 35 kabul oyunun sağlanmasına bağlıdır. Davacılar vekilleri toplantıya, 76 ortaktan 68 inin katıldığını tevsik edecek olan hazirun listesi sunmuş değildir” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 5).

görüşüne varılmıştır^[29]. İncelemede, toplantıda gerçekleşen durumun, hazirun listesine uymadığı, daha fazla sayıda katılımın sağlandığı açıklanmıştır. Hazirun listesindeki sayı üzerindeki katılan sayısı, tutanak ve hazirun listesinde açıklanmadığı için, dosyadaki delillerle sorunun çözülmesi olanağının kalmadığı ileri sürülmüştür.

Sonuç olarak, bilirkişi incelemesine göre, toplantıya katılanlarla ilgili karışıklık nedeniyle, ana sözleşmeye ve yasaya uygun bir oylamadan söz edilemeyecektir. Çünkü, yasanın emredici kurallarına göre, 27.06.1998 tarihli toplantıda, karar oranına uygun sağlıklı oylama yapılamadığı, yasanın emredici kurallarının ihlali nedeniyle, üç maddelik önerenin gündeme alınmadığı, kararların mutlak butlanla geçersiz olduğu sonucuna varılmıştır^[30].

[29] “Yönetim kurulu, toplantıdan önce, tüm ortakları gösterir “Hazirun cetveli” hazırlamakla yükümlüdür (Ana söz. M.32). TTK.nun 376 ncı maddesinin “Hazirun cetveli” tanzimi emri de aynı hususu teyit etmektedir. O halde, toplantı ve karar nisabının gerçek sayısı ancak bahsi geçen bu cetveldeki geçerli imza adedine göre tespit edilebilir. Davalının, 1 inci sayfasını ibraz ettiği ve ticaret sicilinde mevcut 27.06.1998 tarihli oturum tutanağında ise, hazirun cetvelindeki imzalara göre, “33 asaleten, 22 vekaleten katılım tespit edilerek” ekseriyetin sağlandığı belirtilmiştir. Hazirun cetvelindeki tespitimize göre, toplantıda 68 ortağın (bizzat veya vekaleten) iştirak ettiği iddiasının ve tespitinin gerçeği yansıtmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim, önerenin üç maddesinin ayrı ayrı yapılan oylamasında, evet ve hayır oy tutarları 56 yı aşmadığı görülmektedir. / Sicil dosyasındaki “hazirun cetvelinin” incelenmesinde, 76 ortağın 15 inin imzası bulunmamakla, toplantıya katılan ortak sayısının 51 olması icap etmektedir. 25 ortak bizzat katılmıştır. Bakiye (51-25) 26 ortak vekaleten temsile dildiğine dair vekil imzaları mevcuttur. Ancak ortakların, sadece diğer bir ortağa vekalet vermeleri ana sözleşmenin 24 üncü maddesi gereği zorunlu olmakla, ortaklardan (yedisinin ortak olan vekil tayin etmedikleri, birinin vekaletnamesi usulüne uygun olmamakla) bu sekiz ortak toplantıda usulü dairesinde temsil edilmemiş sayılmaktadır. Bu durumda 27.06.1998 tarihli toplantıya katılmaları yasaya uygun olan ortak sayısı (25 asıl + 26 – 8 = 18) 43 kişidir. Bu sayıya göre ana sözleşme 31, 33, TTK 378, 1163 SK 45, 46 maddeleri gereği, toplantı nisabı mevcuttur. Karar nisabı ise, (22 + 1 = 23) oy olarak kabul edilmelidir. / Gündeme geçilmeden önce, ortakların 1/10 unun yazılı teklifi üzerine, katılanların yarısından bir fazlasının kabulü halinde, gündemde yazılı olmayan husus görüşülür (1163 SK m. 46). Olayda, 15 ortağın imzaladığı üç maddelik önerenin, gündeme alınmasının ve maddelere geçilip oylamasında, asgari 26 evet oyu verilmele karar nisabı sağlanmış olmaktadır” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 5).

[30] “Hukuki durum ve olması gereken fiili durum, (yukarıda) açıklandığı gibi, ortaya çıkması zorunlu iken, davacılar vekilinin ibraz ettiği tutanağa göre, 27.06.1998 tarihli genel kurul toplantısına (39 asıl + 29 vekil = 68) ortak, Ticaret sicil dosyasındaki tutanağa göre (39 asıl + 25 vekil = 55) katılan ortak, davalı vekiline göre, hatta sonradan gelenlerle 61 e çıkmıştır. Her iki toplantı tutanağında ise, 1 nci madde oylamasında, 30 evet 24 hayır, 2 inci maddede 27 lehte 19 aleyhte, 3 üncü madde de 26 lehte 21 aleyhte oy kullanıldığı, oy kullananların toplam sayısının hazirun cetvelinin üzerine çıktığı (asgari 44 azami 54) ü bulduğu, bu ziyadeliğin sebebinin ise tutanakta ve eki hazirun cetvelinde izahsız bırakılmış olup, dosyadaki deliller ile çözümlenmesi imkanı bulunamamıştır. / Hazirun cetvelinde ismi ve imzası olmayan kişiler, toplantı tutanağında açıklayıcı bilgi ve kayıt bulunmadıkça, görüşmelere katılamaz, söz alamaz. Olayda, 43 ortak olması gereken ve oy kullanma yetkisi olan bu rakamın çok üstünde geçerli oy sayılıp kabul edildiğinin

İncelemeye göre, genel kurul toplantısının, 04.07.1998 tarihine ertelenmesi kararı alınmadığı gibi ^[31], ikinci toplantıyı kimlerin çağırıldığına ilişkin bir bilgi de bulunmamaktadır ^[32]. Bunun sonucu olarak, incelemede, 04.07.1998 tarihli ikinci toplantının genel kurul toplantısı niteliğini taşımadığı ^[33] belirtilmiştir.

açıklanması, sırf bu nedenle sonuç doğuramaz. Ana sözleşmeye ve yasaya uygun sağlıklı bir oylamadan söz edilemez. / Ayrıca ticaret sicil dosyasında yer alan, 27.06.1998 tarihli toplantı tutanağında, Divan başkanlığının tümünün ismi yer almadığı gibi, son sayfasında divan heyetinin imzalarını ihtiva etmesi gereken bölüm ve imzalar mevcut değildir. Halbuki ana sözleşmeye göre, toplantı tutanağının noksansız, yasaya uygun şekilde düzenlenmiş olması ve Ticaret Siciline tevdi zorunludur. 1163 SK.nun 98 inci maddesi yolu ile gözetilmesi gereken TTK.nun 378. maddesi, toplantıda alınan kararların GEÇERLİ OLMASI için 297 inci maddedeki esaslar dairesinde tutulmasının ŞART olduğunu, tutanağın noterce tasdikli örneğinin ticaret siciline tevdiini emretmektedir. Dosyadaki belgeler, bu hükümlere uyulmadığı, kargaşa içinde bir genel kurul toplantısı yapılmaya çalışıldığını göstermektedir. 27.06.1998 tarihli toplantıda, karar nisabına uygun sağlıklı oylama yapılamamış ve bu sonucu sağlayacak düzen kurulamamıştır. O halde, Kanunun anılan EMREDİCİ kurallarının ihlali sebebiyle, üç maddelik önerinin gündeme alınacak maddelerine göre alınmamış kararların, mutlak butlan ile batıl olduğu, düşünülmektedir” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 5-6).

[31] “27.06.1998 tarihli toplantıya davet çağrısında, bu toplantı gününün, “çoğunluk sağlanmadığı takdirde, 04.07.1998 tarihinde aynı yer ve saatte yapılacağı” duyurulmuş ise de, 27.06.1998 de çoğunluk sağlanmakla, 04.07.1998 de toplantı yapılması imkanı kalmamıştır. Kaldı ki bu toplantıya ait tutanakta, görüşmelerin 04.07.1998 tarihine ERTELENDİĞİNE dair alınmış bir karar yoktur. Erteleme kabul edilse dahi, bu toplantıda mevcut bulunmayan ortağın, 04.07.1998 günü toplantıya katılma hakları ortadan kaldırılamayacağı için, hiç olmazsa gelemeleyen bu 15 ortağa ertelenen günün duyurulması gerekirdi. 1163 SK.unun 98 maddesinin yollaması ile uygulanacak olan TTK.unun 377 inci maddesi uyarınca bir ay sonraya bırakılabilirdi, bu süreye de riayet edilmemiştir” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 6).

[32] “Ana sözleşmeye göre, belli organların aldığı toplantı kararının (m. 27) ortaklara imza karşılığı gündem maddeleri belirtilmek sureti ile, en az 30 gün önce, toplantı yeri, gün ve saati ile bildirilmesi lazımdır (m.28). Bu işlemlerin yapıldığını gösteren belgelerin, noterden tasdikli toplantı tutanağının eki olarak Ticaret Sicili Memurluğu’na tevdi gerekirdi. Sicil dosyasına göre, 04.07.1998 tarihli toplantı tutanağı noter tasdigi olmadan sadece hazirun cetveli eklenmek suretiyle ibraz edilmiştir. Toplantı kararının ne sebeple ve kim tarafından alındığı, gündemi, toplantı yer, gün ve saati, çağrının kimlere ve nasıl yapıldığı belli değildir, tutanakta da açıklama yoktur. / Hazirun cetveline ve toplantı tutanağına göre, 04.07.1998 tarihli toplantıya 76 ortağın 62 si katılmış (asıl veya temsilen) 14 ortak hazır bulunmamıştır. Bu durumda, toplantının açılması ve karar alınması mümkün değildir. Yasal şartlar oluşmamıştır. Zira çağrıya ilişkin hükümlere uyulmasa bile, karar alınabilmesi, ancak kooperatifin bütün ortaklarının veya temsilcilerinin hazır bulunması ve itiraz edilmemesi ile kabildir (TTK m. 370, 1163 SK m. 47, Ana sözleşme m. 29). Anılan toplantıda bu şartlar oluşmamıştır. / 04.07.1998 tarihli toplantı tutanağında, ertelemeden bahis yoktur. Toplantı saati açıklanmamıştır. Çağrıyı yapan belirsizdir. Çağrı şekli hakkında bilgi yoktur. Genel kurul kararının altı sadece başkan ve üyelerden biri ile temsilci tarafından imzalanmakla, imza eksikliği yönünden (TTK 378, Ana söz. M. 39) de mualleldir” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 6).

[33] “Yukarıda ... açıklanan nedenlerle, 04.07.1998 tarihli toplantı, gerek şekil gerekse muhtevası yönünden geçerli sayılamaz. Alınmış kararların bağlayıcı yanı yoktur. Genel

İncelemeye göre, “04.07.1998 tarihli toplantıda alınan kararlar arasında yönetim ve denetim kurulları seçimi de yer almıştır. Bu toplantıda alınmış karar gereği oluşturulmuş yetkisiz yönetim kurulunun aldığı karar, düzenlediği gündem uyarınca, 13.09.1998 tarihinde “olağanüstü genel kurul toplantısı” ve bu toplantıda alınan kararların işbu dava konusunu etkilemeyeceği aşikardır” [34].

B) İlk davanın reddi kararı ve Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin bozma kararı

Mahkeme, 28.04.1999 tarihli gerekçeli kararında, bilirkişi kurulunun görüşüne itibar etmemiş, aşağıdaki gerekçeyle davayı reddetmiştir:

“Mahkememiz bilirkişilerin bu değerlendirme ve görüşlerine itibar etmeyerek aşağıda yapılacak değerlendirme doğrultusunda sonuca gitmiştir.

27.6.1998 tarihli genel kurula 76 üyesi olan davalı kooperatifin 61 üyesi asaleten ve vekaleten katılmış bu tarihli genel kurulda henüz gündem maddelerine geçilmeden 15 ortağın önergesi ile 5 kişilik bir hesap tetkik komisyonu kurulması kararlaştırılmış oluşturulacak bu kurulun 4.7.1998 tarihinde yapılacak genel kurulunda ortakların bilgisine sunulması kararlaştırılmış, ayrıca davalı kooperatif üst birlik temsilcilerinin görevlerinden affı ile gündeme bu maddenin de ilavesi doğrultusunda kararlar alınmıştır.

Gerek bilirkişiler gerek davacılar 27.6.1998 tarihli genel kurulda alınan ve özü itibariyle hesap tetkik komisyonu oluşturulması ve hesap tetkik komisyonunun bir hafta çalışarak 4.7.1998 tarihinde toplanacak olan genel kurula sonucu hazırlayarak bilgi vermesi için yapılan bu toplantının gerek yeterli çoğunluk gerekse usulüne uygun olarak hazırlanan gündeme uygun olarak toplantı yapılmamış olmasının butlan ile malul olduğuna dair görüş bildirip iddiada bulunmuş iseler de;

Getirilip incelenen hazirun cetvellerine göre bu toplantıya 61 ortağın vekaleten ve asaleten katıldığı anlaşılmış, gündem maddelerine geçilmeden önce 15 ortağın önergesi ile hesap tetkik komisyonu oluşturulması ve oluşturulacak bu hesap tetkik komisyonunun 4.7.1998 tarihinde yapılacak olan genel kurula rapor sonucunu açıklaması için süre verilmiş, alınan bu karar doğrultusunda 4.7.1998 tarihinde genel kurul toplanmıştır.

Burada yapılan işlem özü itibariyle gündemde olmadığı halde hesap tetkik komisyonunun kurulmasıdır.

kurul toplantısı hüviyetini kazanmamıştır. Kanun ve Ana sözleşmenin, kararın oluşması için aradığı şartlar mevcut değildir” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 6).
[34] 25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 6-7.

15 ortağın önergesi ile yeterli nisap sağlanmış olup yapılan işlemde herhangi bir usulsüzlük bulunmadığı gibi davacıların hazırladığı hazirun cetvellerine göre 61 ortak katılmış bulunmaktadır.

Genel kurulun yapılması sırasında, genel kurula katılan her ortağın tüm toplantı boyunca genel kurula katılıp, oylanan her madde de oy vermesi beklenmemelidir.

61 ortağın katıldığı genel kurulda oylama 54 ortak ile yapılmış, 24 ortağın red oyuna karşılık 30 kabul oyu ile hesap tetkik komisyonu oluşturulmuştur. / Önergenin 2. maddesindeki oylama ile 19 red oyuna karşılık 27 kabul oyu ile alınmıştır. 3. Önerge ise 18 red oyuna karşılık 28 kabul oyu ile alınmıştır.

Yukarıda açıkladığımız gibi genel kurula katılan tüm ortakların her maddeye mutlaka oy vereceği yolunda bir kural bulunmadığı gibi genel kurulun devamı sırasında bir kısım ortakların salondan ayrılmaları yada oylamaya katılmamış olmaları kanımızca mutlak butlan sebebi değildir. Bu itibarla davacıların hazırladığı hazirun cetveline uygun olarak 27.6.1998 tarihinde yapılan genel kurul da alınan kararlar mutlak butlanla batıl olmadığı gibi ana sözleşme kooperatifler kanununa da uygun olan kararlardır.

27.6.1998 tarihli genel kurulun sonunda, toplantının bir hafta sonra yapılması kararlaştırılmış olup, 61 ortağın katıldığı ve haberdar olduğu bu toplantıdan sonra 4.7.1998 tarihinde genel kurul yapılmış bu genel kurulda da asıl gündem maddeleri usulüne uygun şekilde görüşülmüştür.

4.7.1998 tarihinde yapılan bu genel kurul 27.6.1998 tarihinde yapılan genel kurulun devamı niteliğindedir. / Ortakların 61 tanesinin 2. toplantının 4.7.1998 tarihinde yapılacağına dair bilgileri vardır. Genel kurula katılmayan 15 ortağa yeniden toplantının 4.7.1998 tarihinde yapılacağına dair yeniden çağrı yapılmasına gerek ve lüzum yoktur.

4.7.1998 tarihli toplantıya da nitekim 62 ortak katılmış ve alınan kararlar yarıdan bir fazla olmak suretiyle alınmış kararlardır. / Davacıların 4.7.1998 tarihli genel kurulun yapılmasına dair muhalefet şerhleri de bulunmamaktadır.

Sonuç itibarıyla 4.7.1998 tarihindeki toplantı 27.6.1998 tarihinde kısmen yapıp bir hafta sonraya ertelenen toplantının devamı niteliğindedir. / Her iki genel kurulda alınan kararların özü hesap tetkik komisyonu oluşturulması, davacıların ibra edilmemesi ve davacıların yönetim kurulundan uzaklaştırılmalarına ilişkindir. / Bu toplantılarda alınan kararlara muhalefet etmeyen hatta davalı .. 'un yönetim kurulu başkanlığına seçilmesine dair önerge veren davacıların ibra edilmemeleri sonucunda hesap vermekten kaçınmak amacıyla kendi hazırladıkları genel kurulun iptalini istemeleri iyi niyetle bağdaşmamaktadır.

Davacıların yapacakları iş sorumluluğunu üstlendikleri davalı kooperatifin sorumluluk dönemlerindeki hesaplarını vermeleridir. Davacılar ise bu hesap

vermekten kaçma amacıyla kendi yaptıkları işlemlerin usulsüzlüğünü ileri sürerek bu davadan sonuç alma eyleminde olarak değerlendirilmişler ve netice itibariyle davanın reddi gerektiğine ayrıca yukarıda usulüne uygun olarak benimsediğimiz genel kurulların tescil ve ilanında yasaya aykırı bir yön görülmediğinden davanın ve birleşen davanın reddine ilişkin hüküm kurulması gerekmiştir” [35].

Davacı taraf, dava tarihindeki iddialarını, temyiz itirazı olarak yinelemiş, kararın bozulması isteminde bulunmuştur. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, mahkemenin red kararını bozmuştur.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin bozma kararına göre,

“Davalı kooperatifin 27.6.1998 tarihli olağan genel kurul toplantısında gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden bir kısım ortaklar Kooperatifler Kanunu’nun 46/3 maddesine uygun olarak önerge vermişler, önergede “hesap tetkik komisyonu kurulması, ibranın geri bırakılması ve hesap tetkik komisyonu raporunun sonucuna göre yönetim ve denetim kurullarının görevden azli” konularının gündem maddelerine ilave edilerek görüşülmesini istemişlerdir. Bu önerge genel kurulda görüşülerek Hesap Tetkik Komisyonu kurulmuş, daha sonra Hesap Tetkik Komisyonu Raporunun hazırlanması için divan heyetince genel kurula bir hafta süre verilmesine karar verilmiştir. Bunun üzerine genel kurul Kooperatifler Kanunu’nun 43 maddesinde öngörülen biçimde yetkili organ tarafından yeni bir çağrı yapılmaksızın 4.7.1998 tarihinde toplanarak söz konusu kararları almıştır.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nun 46. maddesinin 3. fıkrası uyarınca hesap tetkik komisyonu seçilmesi, bilanço incelemesi ve ibranın geriye bırakılması hususları gündeme alınıp kabul edilmesi halinde, aynı yasanın 98. maddesi ile kooperatifler hakkında da uygulama olanağı bulunan TTK.nun 377. maddesine göre bilanço tasdiki ibra ve bunlarla doğrudan ilgili olan hususların görüşülmesi bir ay sonraya bırakılması gerekir. Bu sebeple genel kurulun ertelenmesi halinde izleyen toplantının bir aydan az olmayan biçimde (Kooperatifler Kanunu md. 43, TTK md. 368) yetkili organ tarafından ortaklara duyurulmalıdır. Somut olayda bu duyuruyu yapacak olan yetkili organ kooperatifin yönetim kuruludur. **Genel kurul toplantısında divan heyetinin böyle bir yetkisi yoktur.**

Divan başkanı, genel kurulu ertelerken bir ay sonraya bırakılan toplantının gününü tayin edemez. Genel kurul ertelendikten sonra yönetim kurulu en az bir (ay) veya genel kurulca azlığın izni ile bir süre öngörülmüş ise bu süreyi göz önüne alarak genel kurulu toplantıya çağırır.

[35] Karar / Esas No: 1998/775 / Karar No: 1999/213 / Başkan: İbrahim Işıkoğan 21743 / Üye: Nermin Alpman 18074 / Üye: Kemalettin Satılmış 20913 .. / HÜKÜM: Ayrıntıları yukarıda açıklandığı üzere; 1- DAVANIN VE BİRLEŞEN DAVANIN REDDİNE, .. Yargıtay yolu açık olmak üzere, taraf vekillerinin yüzlerine karşı oybirliği ile verildi” (28.04.1999 tarihli Karar s. 2-4.

Kanunun öngördüğü biçimde çağrı merasimi ve süreye uymaksızın yapılmış bir toplantının hukuken geçerli bir genel kurul toplantısı niteliğinde olup olmadığının üzerinde durmak gerekir. Doktrinde de değinildiği gibi, “bir genel kurul kararından söz edilebilmesi için öncelikle iki ana unsur gerekir. Bunlardan ilki, genel kurul niteliğinde bir kurul, ikincisi ise bu kurulu oluşturan pay sahiplerinin bir kararı. Böylece toplanan pay sahipleri değilse, pay sahipleri TK.nun emrettiği şekil ve usulde toplanmamışlarsa ve karar almamışlarsa bir genel kurul kararının varlığından söz edilemez” (Bkz. Poroy / Tekinalp / Çamoglu, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku İst. 1995 sh. 364).

Yukarıda belirtilen görüşler ve Dairemizin bu yönde yerleşik içtihatlarının ışığında dava konusu olaya dönülürse, **davalı kooperatifin 4.7.1998 tarihli erteleme genel kurul toplantısı şekil ve usul açısından gerekli çağrı yapılmadan yasanın emredici hükümlerine aykırı olarak yapıldığından, yasal niteliğe bürünmemiş fiili bir toplantı niteliğinde olup, yok hükmündedir.**

Mahkemece konuya bu açıdan yaklaşılacak suretiyle 4.7.1998 tarihli genel kurul toplantısının yok hükmünde olduğunun tespitine, bu sonuca göre 27.6.1998 tarihli genel kurul toplantısında sözü edilen önerge ile ilgili olarak alınan kararlar bir hüküm doğurmayacağından iptaline, birleştirilen 1998/801 E. sayılı davadaki talebin asıl davanın sonucu çerçevesinde ele alınıp karar verilmesi gerekirken yasaya aykırı gerekçeyle yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış ve hükmün bozulması gerekmiştir”^[36].

C) İlk davada bozmaya uyma ve davanın kabulü kararı ve kesinleşmesi

Davacı taraf, bozma kararından sonra, 05.07.2000 tarihli bozma kararına uyulması istemli dilekçesinde, toplantıya katılanların sayısı, ister davacı tarafın iddiasına konu 68 sayısı olsun, ister davalı tarafın kabul ettiği 61 sayısı olsun, her üç madde oylamasında, KK 46/III'deki kural gereğince, ilkinde 35 kabul oyunun, ikincisinde (61:2=31+1=) 32 kabul oyunun sağlanmadığını belirtmiş, bozmaya uyulmasını istemiştir. 05.07.2000 tarihli oturumda, davacı taraf bozmaya uyulması istemini yinelemiş, davalı taraf önceki kararda direnme kararı verilmesi isteminde bulunmuştur. Mahkeme, bozma kararını yasaya uygun görmüş ve karara uyulmasına karar vermiştir. Mahkeme, anılan oturumda, tarafların son açıklamalarını almış, yargılamaya son vermiş, bozma kararı doğrultusunda davayı kabul etmiştir^[37].

[36] Y.11.HD 02.12.1999, 1999/5453-9909 kararı s.2-4 (Başkan Işıl Ulaş, Üyeler Y. Özdelek, F. Ulusoy, E. Güvener, Y. Derme) (Karar yayınlanmamıştır).

[37] Karar / Esas No: 2000/169 / Karar No: 2000/359 / Başkan: İbrahim Işıkoğlan 21743 / Üye: Nermin Alpman 18074 / Üye: Nural Abanoz 24642 “Davalılar vekili ve davalılardan .. Gölbaşı Asliye Ceza Mah.nin 1999/179 esas sayılı dosyasının ve Ankara 9. Ticaret Mahkemesinin 2000/104 esas sayılı dosyasının değerlendirilmesinden sonra; bozma

Davalı taraf, davanın kabulü kararını temyiz etmiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, “Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, ... bütün temyiz itirazları yerinde değildir” gerekçesiyle, kararın onanmasına karar vermiştir^[38]. Karar düzeltme isteminin reddiyle, davanın kabulü kararı kesinleşmiştir.

5. OLAĞAN GENEL KURUL GÜNDEMİNE YENİ MADDELER EKLENMESİ KARARININ MUTLAK BUTLANLA HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

A) Olağan genel kurul toplantısında gündeme üç madde eklenmesi önergesi verilmesi ve oylanması

Örnek davaya konu kooperatif, bir konut yapı kooperatifidir. Kooperatif, 27.06.1998 tarihinde olağan genel kurul toplantısı^[39] için, iddiaya göre 39 asıl, 29 vekil^[40] olmak üzere, 68 kişiyle toplanmıştır. Toplantının hemen başında,

konusunda karar verilmesini bozmaya uyulduktan sonra da bu dosyaların celbedilip değerlendirilmesinden sonra, hüküm kurulmasını istemiş iselerde; / Yukarıda özetlemeye çalıştığımız uyulan Yargıtay yüksek 11.HD.nin 2.12.1999 tarihli bozma ilamı uygulamadaki tabiri ile kesin bir bozma niteliğinde olup davalılar tarafının bu dosyaların celbedilip incelenmesi halinde davalıların savunmalarının sonucu değiştirmeyeceği kesin nitelikteki doğru ve yerinde görülen bu bozma ilamının davacılar yararına usuli müktesep hak oluşturduğu da gözönüne alınarak davanın ve birleşen davanın kabulüne ilişkin aşağıdaki hükmün kurulması gerekmiştir. / HÜKÜM: Ayrıntıları yukarıda açıklandığı üzere, 1- Asıl davanın KABULÜ ile; 5.7.1998 tarihli genel kurul toplantısının ve bu toplantıda alınan kararların geçersiz olduğunun TESBİTİNE, / 2- 27.6.1998 tarihli genel kurul toplantısında verilen önerenin gündeme alınması ve hesap tetkik komisyonu oluşturulması ile ilgili olarak kararların iptaline, / 3- Birleşen davanın kabulü ile; 4.7.1998 tarihli genel kurul kararını tescil eden davalı Memurluğun 20.7.1998 tarihli kararının İPTALİ ile tescil işleminin sicilden TERKİNE” (05.07.2000 tarihli Karar s. 2-3).

[38] Y.11.HD 24.02.2001, 2001/809-1741 kararı s.2- (Başkan Işıl Ulaş, Üyeler H. Deniz, Y. Özdilek, E. Güvener, A. Özgan).

[39] “Her iki davacının başkan ve üye sıfatı ile imzaladıkları yönetim kurulunun 26.05.1998 tarihli kararı uyarınca, 27.06.1998 tarihinde saat ve yeri, gündem açıklanmak suretiyle, kooperatifin olağan genel kurul toplantısının yapılacağı, “çoğunluk sağlanamadığı takdirde” 04.07.1998 tarihinde aynı saat ve yerde yapılmak üzere erteleneceği yolundaki davetin 66 ortağa taahhütlü mektupla duyurulduğu anlaşılmaktadır. Esasen davacılar ve vekillerinin 27.06.1998 tarihli toplantıya davet makamı ve şekli açısından bir itirazları yoktur. Toplantıya her iki davacı katılmış ve konuşma yapmıştır” (25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 4).

[40] “Ancak kooperatif yöneticileri, genel kurul toplantısını izlemelerinde kooperatif yararları yönünden fayda gördükleri kimseleri, toplantılara misafir olarak davet edebilirler. Bunların toplantılarda görüşmelere katılmağa, söz almağa, soru sormağa, oy kullanmağa, hakları yoktur. Genel kurul toplantısını idare etme hususunda görev alamazlar” (ÇEVİK, s. 356).

kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'u oranındaki sayıyı sağlayan 15 kişi tarafından, verilen yazılı önergeyle üç maddenin gündeme alınmasını ve görüşülmesi istenilmiştir. Divan başkanlığı oluşturulmuştur (KK 45/son). Divan başkanlığı, KK 46/III'e göre verilen önergedeki üç maddenin birbirinden ayrı oylamasına geçmiştir.

Önergenin birinci maddesinde, beş kişilik bir hesap inceleme komisyonunun oluşturulması, bu komisyonca bilanço ve kooperatif hesaplarının incelenerek, bir rapora bağlanması istemi yer almaktadır. Birinci madde oylanmış, 30 evet 24 ret oyu kullanılmıştır. Tutanağa birinci maddenin kabul edildiği yazılmıştır^[41].

Önergenin ikinci maddesiyle, 1. maddedeki komisyon raporunun genel kurulun bilgisine sunulmasından sonra oylanmak üzere ibra maddesinin görüşülmesinin ertelenmesi, bunun için, önergenin 1 ve 2. maddelerinin mevcut gündeme 5. madde olarak eklenmesi istenilmiştir. Oylamada, 19 ret oyuna karşılık, 27 kabul oyu verilmiştir. Divan tarafından tutanağa, ikinci maddenin kabul edildiği şeklinde geçirilmiştir^[42].

Önergenin üçüncü maddesinde, hesap komisyonu raporuna göre, kooperatif organlarının, yönetim kurulu, denetçiler, üst birlik temsilcilerinin görevlerinden affı ile bu kurullara seçim yapılması, mevcut gündeme 6. madde olarak eklenmesi istemine yer verilmiştir. Üçüncü maddenin oylamasında, 26 ret 26 kabul oyu çıkması üzerine, ikinci oylamaya geçilmiş, ikinci oylamada 21 ret 26 kabul oyu çıkmıştır. Tutanağa göre, üçüncü madde kabul edilmiştir^[43].

Örnek davada dikkat çeken yön, tarafların her üç maddeyle ilgili oylama sonuçlarına ilişkin uyuşmazlıklarının olmamasıdır. **Taraflar**, aşağıda ele alınacağı gibi, **genel kurul toplantısına katılanların sayısında anlaşmazlık içinde olmalarına karşın, her üç oylamaya katılma, ret ve kabul sayılarına itirazları bulunmamaktadır**. Buna göre, **örnek davada her üç oylamaya katılma ile ret ve kabul sayıları çekişmeli konu değildir** (HMK 140, HUMK 216/II).

B) Gündeme madde eklenmesinin reddi kararlarının, tutanağa kabul olarak geçirilmesinin mutlak butlanla hükümsüzlüğe etkisinin bulunmaması

[41] "1. md. Kurulun oylarına sunulmuş olup 68 üyenin hazır bulunduğu kurulda 24 ret oyuna karşılık 30 evet oyu ile kabul edilmiştir" (27.06.1998 tarihli Kooperatif Olağan Genel Kurulu Toplantı Tutanağı s.1).

[42] İkinci maddenin "oylmasına geçildi ve 68 üyenin hazır bulunduğu kurulda 19 ret oyuna karşılık 27 evet oyu ile kabul edildi" (27.06.1998 tarihli Kooperatif Olağan Genel Kurulu Toplantı Tutanağı s.1).

[43] "68 asil ve vekil üyenin hazır bulunduğu kurulda ilk oylamada 26 ret ve 26 kabul oyu çıkması üzerine 2. oylama yapıldı ve ikinci oylamada 21 ret oyuna karşılık 26 evet oyu ile kabul edildi" (27.06.1998 tarihli Kooperatif Olağan Genel Kurulu Toplantı Tutanağı s.2).

Örnek davada temel çekişmeli olgu, KK 46/III'deki kurala göre yeterli oyun sağlanıp sağlanmadığının belirlenmesine esas olacak olan, iddia ve savunmanın **genel kurul toplantısına katılanların sayısının ne olduğuna ilişkin uyuşmazlıktır.** Buna göre, davanın doğru bir sonuca bağlanabilmesi, 27.06.1998 tarihli genel kurul toplantısına katılanların sayısının belirlenmesine bağlıdır. İddiaya göre 68 kişi, savunmaya göre sonradan katılanlarla birlikte 61 kişi, genel kurul toplantısına katılmıştır. Bilirkişi incelemesine göre, toplantıya katılanlar listesinde 33 asıl 22 vekil olmak üzere 55 imza bulunmaktadır.

27.06.1998 tarihli genel kurul toplantısındaki kararlarla ilgili olarak, KK 98 ile ETK 375-378 maddeleri uygulanacaktır. ETK 376'ya^[44] göre, toplantıda hazır bulunan pay sahibi veya temsilcileriyle ilgili bir cetvel düzenlenecektir. Uygulamada toplantıya katılanlar ilgili bu cetvele, hazırun listesi denilmektedir. Konuyla ilgili düzenleme, ETK 378/II'de^[45] yer almaktadır. ETK 378/II'ye göre, genel kurul toplantısında hükümet komiserinin bulunması ve tutanağın oy kullanan pay sahipleri veya temsilcileri tarafından imzalanması gerekir (ETK 297^[46]).

Olayda, hükümet komiseri beklenmeden oylamalara geçildiğinden, hükümet komiseri her üç oylama sırasında toplantıda hazır bulunmamıştır. Bilirkişi incelemesinde, incelemeye esas alınan davalı tarafın sunduğu genel kurul tutanağı sayfasında hükümet komiserinin imzanın bulunduğu tespitine yer verilmemiştir. Davacı tarafın sunduğu genel kurul tutanağında da hükümet komiserinin imzası yer almamaktadır. Buna göre, hükümet komiserinin tutanağı imzalamasının, kararın geçerlik koşulu olup olmadığı incelenmelidir. Olayla ilgili bilirkişi incelemesinde, mahkeme kararlarında ve Yargıtay kararlarında bu yöne değinilmemiştir. Genel kurulun toplanabilmesi için hükümet komiserinin

[44] ETK 376 Madde: Umumi heyetin toplantı anında hazır bulunan pay sahibi veya temsilcilerinin, ad ve soyadlarıyla ikametgahlarını ve pay miktarını gösteren ve reis tarafından imza edilen bir cetvel tanzim olunarak ilk reylerin toplanmasından önce hazır olanların görebilecekleri bir yere asılır.

[45] ETK 378 Madde: Kararlar mevcut reylerin ekseriyetiyle verilir. / Kararların muteber olması için zabıtların 297 nci maddede gösterilen esaslar dairesinde tutulması şarttır. Toplantıda hazır bulunan pay sahipleri ve temsilcilerinin ad ve soyadlarını gösteren 376 nci maddedeki cetvel ile toplantıya davetin usulü dairesinde cereyan ettiğini isbat eden vesikalar zapta bağlanır. Adı geçen vesikaların münderecatı zabıtta açıklandığı takdirde bunların ayrıca bağlanmasına lüzum yoktur. İdare meclisi bu zaptın noterce tasdikli bir suretini derhal ticaret sicil dairesine vermekle beraber bu zabıt münderecatından tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle mükelleftir.

[46] ETK 297 Madde: (Devlet komiserleri ve kararların muteberlik şartı başlıklı) Kuruluş umumi heyetlerinin verdikleri kararların muteber olması için toplantılarda İktisat ve Ticaret vekaletinden bir komiser bulunması ve komiserin zabıtların kanuna uygun bir şekilde tutulmasına nezaret ve zabıtları reyini kullanan pay sahipleri ile birlikte imza etmesi şarttır. Bu zabıtlara, verilen kararların mahiyet ve neticeleriyle muhalif kalanların muhalefet sebepleri yazılır.

toplantıya katılması zorunlu değildir. Buna karşın, **hükümet komiseri toplantıya katılmışsa, kararların geçerli olabilmesi, hükümet komiserinin tutanağı imzalamasına bağlıdır**^[47].

Genel kurul toplantısına katılanların yetkili olup olmadıklarının tespitiyle, genel kurul tutanağının düzenlenmesiyle ilgili önlemleri, yönetim kurulu alacaktır (ETK 375/I, II). Genel kurulu yönetme yetkisi, yönetim kuruluna ait değildir. Ana sözleşmeyle genel kurulu yönetecek kişi belirlenebilir, aksi takdirde, genel kurul yönetecek kişiyi seçer (ETK 375/III). Buna göre, genel kurulun yönetimi, belirtilen usullerle seçilen kişi veya kurula aittir. Genel kabule ve uygulamaya göre, yönetecek kişi veya kişiler ortaklar arasından seçilecektir, katip dışarıdan seçilebilir. Olayda, genel kurul, üç kişilik divan kurulu oluşturmuştur. Genel kurulun yönetimi, işlemlerin yapılması, tutanağın düzenlenmesi, divan kurulu tarafından, ETK 378/II'ye göre yapılacaktır. Divan kurulu, hazirun listesiyle toplantı çağrısıyla ilgili belgeleri, tutanağa ekleyecektir. Buna karşın, sözü edilen belgeler, tutanak içeriğinde belirtilmişse, eklenmelerine gerek bulunmamaktadır. Genel kurul toplantısından sonra, yönetim kurulu, genel kurul tutanağının noter onaylı bir örneğini ticaret siciline vermek ve tescil ve ilan gereken konuları ilan ettirmekle yükümlüdür.

Olayda ise, **divan kurulu**, tarafların iddia ve savunmalarının delili olarak verdikleri farklı tutanaklardan anlaşıldığına ve bilirkişi kurulunca tespit edildiği üzere, **toplantı tutanağını usule ve yasaya uygun bir şekilde düzenlememiştir**. Dava konusu **anlaşmazlığın nedenini, genel kurul tutanağında toplantıya katılanların sayısının sağlıklı ve geçerli bir şekilde tespit edilmemesi**

[47] Ayrıca, ETK 297'e göre, oylamaya katılanların toplantı tutanağını imzalaması gerekir. Yargısal görüşte, kararların geçerli olması için, önce toplantıya katılanların tutanağını imzalaması zorunlu kabul edilmişken, sonradan imza zorunlu olmaktan çıkarılmıştır. İlk görüşe örnek ilk karara göre, "kooperatif umumi heyet kararının sadece hükümet komiseri, umum heyet reisi ve katipler tarafından imzalanmış, toplantıya katılan ve rey kullanan ortaklar tarafından imzalanmamış olmasını umumi heyet kararının keenlemeyekun addedilmesine sebep sayılmıştır" (Y.TD 31.10.1958, 2802-2588, DOMANİÇ, Hayri / ÇAMOĞLU, Ersin: İctihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve Ticari Mevzuat, İlaveli Üçüncü Bastı, İstanbul 1965, s. 230). İkinci karara göre, "umumi heyet kararının toplantıya katılan ve oy kullanan ortaklar tarafından imzalanmadıkça muteber olmayacağını kabul etmektedir" (Y.TD 30.06.1959, 792-1850, DOMANİÇ/ÇAMOĞLU, s. 231). İkinci görüşle ilgili karara göre, "TTK.nun 378 inci maddesinden 297 nci maddesine yapılan atıf pay sahiplerinden zabtı imzalıyacak veya muhalefetlerini yazacaklara engel olunmamasını sağlamağa matuf olduğundan şirket genel kurul toplantısında hazır bulunan pay sahiplerinin kendi kusur ve iradeleri ile bu zabitleri imza etmemiş olmaları yapılan müzakerelerin ve alınan kararların iptalini gerektirmez. Esasen bir pay sahibi zabtı imzaya fiilen de icbar edilemez. / Bu itibarla şirket genel kurul toplantısında çoğunluğun verdiği bir kararın veya bir kısım pay sahiplerinin, zabtı imza etmemiş olmaları sebebiyle, hükümden düşürülmek istenmesi objektif iyi niyet kurallarına da uygun sayılamayacağından, MK.nun 2 nci maddesi gereğince kanun tarafından korunamaz" (Y.TD 16.05.1963, 5566-2167, Batider, C.II S.2 s.265) (DOMANİÇ/ÇAMOĞLU, s. 230).

oluşturmaktadır. Ortaklar, genel kurul toplantısının devamı sırasında, toplantıya katılabilir ve haklarını kullanabilirler. Ancak, divan kurulu, bu durumu, usulüne uygun olarak tutanağa geçirmekle yükümlüdür. Buna göre, toplantıya katılan sayısının, salt toplantıya katılan cetveline göre belirleneceği görüşü geçerli değildir ^[48]. **Asıl olan, ortağın genel kurula katılması ve haklarını kullanmasıdır ve bunun tespiti mümkündür.** Öğretide, tutanağın yasaya uygun tutulmaması durumunda, kararın geçerli olmayacağı kabul edilmektedir ^[49].

Yukarıda belirtildiği üzere, olayda, genel kurul toplantısına katılanların sayısı çekişmelidir. **Davalı taraf, sonradan katılanlarla birlikte, toplantıya 61 kişinin katıldığını savunmuştur ve bu savunmasıyla bağlıdır. Davalının toplantıya katılan sayısı ile ilgili savunmaya ilişkin beyanı, mahkeme önünde ikrardır ve kesin kanıttır** (HMK 188/1, HUMK 236/I). Bu demektir ki, **mahkeme ve bilirkişi kurulu, genel kurul toplantısına katılanların sayısını, 61 olarak kabul edecek ve sorunu bu sayıya göre çözecektir.** Davacı taraf, bozmaya uyma istemli dilekçesinde, 61 katılan sayısına göre de, her üç maddenin oylamasında, KK 46/III'deki kurala göre aranılan 32 kabul sayısının sağlanmadığını açıklamıştır. Davacı tarafın bu tespiti doğru ve geçerlidir.

Yukarıda belirtilen nedenle, KK 46/III maddesine göre, 15 üyenin vermiş olduğu üç maddelik yazılı teklif, oylamaların sonucuna göre, olağan genel kurulun toplantı gündemine alınmamıştır. Yazılı teklifin her üç maddesiyle ilgili olarak ayrı yapılan tüm oylamalarda, KK 46/III'de aranılan “genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır” emredici hükmü gereğince, davalının ikrarına konu oy sayısı olan $(61/2 = 31 + 1 =)$ 32 kabul oyu sağlanmamıştır. Böyle olunca, üç maddelik yazılı teklif, davalı tarafın ikrarına konu toplantıya katılanların yarısından bir fazlası olan 32 kabul oyu sağlanmamış olması nedeniyle, toplantı gündemine alınmamıştır. Ayrıca, bilirkişi kurulunun, KK 98 ile ETK 378/II'ye uygun işlem yapılmadığından, kararların geçerli olmadığına ilişkin görüşünün de, geçerli bulunmadığını belirtmek gerekir ^[50].

[48] 25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 5.

[49] “Kararların ortaklık ilişkileri bakımından taşıdığı önemi göz önünde bulunduran kanun koyucu, bunların içerikleri hususunda doğabilecek şüphe ve tereddütleri önlemek amacıyla, tesbit edilen sonucun, yani kararın bir tutanakla belgelenmesini de öngörmüştür (TTK md. 375/II). Sözü edilen tutanağın TTK.nun 297. maddesinde belirtilen esaslara göre tutulması, yani a) toplantılarda Sanayi ve Ticaret Bakanlığından bir komiser bulunması ve komiserin tutanakların kanuna uygun bir şekilde tutulmasına nezaret ve tutanakları imza etmesi; b) verilen kararların bu tutanağa nitelik ve sonuçlarıyla yazılması, c) toplantının yer ve tarihinin gösterilmesi tutanağın ve dolayısıyla kararın varlığı için şarttır (TTK m. 378/2 ve m. 297). Bu üç şekil şartı (BK md. 11) gerçekleşmemişse karar yoktur. Bu görüş hukukumuzda gerek doktrin ve gerekse yüksek yargı kararlarında benimsenmiştir” (MOROĞLU, s. 88-89).

[50] 25.02.1998 tarihli Bilirkişi Kurulu Raporu s. 5-6.

Yukarıda belirtildiği üzere, Divan Başkanlığının, yasal oy sayısını sağlamamış oylamaya ilişkin ret kararlarını, genel kurul tutanağına kabul kararı olarak geçirmesi, emredici hüküm KK 46/III'e ağır aykırılık oluşturur. Çünkü, uygulamaya göre, genel kurulun KK 46/III'e göre üç ret kararı, anılan hükme aykırı olarak üç kabul kararı olarak nitelenmiştir. Buna göre, ret kararlarının, toplantı tutanağına kabul kararları olarak geçirilmesi, mutlak butlanla hükümsüzdür. Bu nedenle, ret kararları, tutanakta kabul kararı olarak gösterilmesiyle, kabul kararına dönüşmez, ret kararları olarak hüküm ve sonuçlarını taşımaya devam ederler.

Olağan genel kurul toplantı gündemine alınmamış olan teklif konusu maddelerle ilgili olarak, hesap tetkik komisyonu adı altında bir komisyon oluşturulması ve bu komisyona üye seçilmesi işlem ve oylamaları, mutlak butlanla ^[51] sakat birer işlemdir ^[52]. Bu demektir ki, 27.06.1998 tarihli olağan genel kurul toplantısında, hesap tetkik komisyonu oluşturulmamış ve oluşturulmamış böyle bir komisyona üye seçilmesi de söz konusu olmamıştır.

C) Divan Başkanlığının, kendiliğinden, hesap inceleme raporunun verilmesi için, genel kurul toplantısını bir hafta ertelemesi

Divan başkanlığı, genel kurul toplantısı devam ederken, teklif maddelerinin gündeme alınmalarına ilişkin ret kararlarının yanlış olarak, tutanağa kabul kararları olarak geçirildiğini fark etmiş, bunun üzerine, üç oylamayla ilgili kararların KK 46/III'e göre geçersiz olduğunu, yanlış olarak tutanağa kabul şeklinde geçirildiğini, tutanağa yazmıştır ^[53].

[51] "Butlan genel kurul toplantısına katılmayan veya katılıp da olumsuz oy kullanan ve hatta genel kurul toplantısına katılarak olumlu oy veren ortaklar tarafından bir süreye bağlı olmaksızın ileri sürülebilir. Böyle kararlar söz konusu ise ticaret siciline dahi tescil edilmezler" (ÇEVİK, s. 370-371). Aynı görüşte MOROĞLU, Sempozyum, s.42.

[52] "(H)ukukumuzda da genel kurul kararlarının gerek meydana gelişi ve gerekse konuları bakımından mutlak emredici hükümlere aykırı olmaları halinde mutlak hükümsüzlükleri (hukuken yok veya batıl olmaları) doktrinde ve Yargıtay kararları ile kabul edilmiş bulunmaktadır. / Bu kabul doğrudur. Çünkü, aksi halde genel kurulda yeterli oy çoğunluğunu ellerinde bulunduran pay sahiplerine (iptal davası açılmadığı takdirde) doğrudan kamu düzenine ilişkin olan veya şirket alacaklıları ile diğer 3. kişilerin çıkarlarını koruyan emredici hükümleri bertaraf edebilmek imkanı verilmiş olacaktır" (MOROĞLU, Sempozyum, s. 39-40).

[53] "Daha sonra divan heyeti olarak yaptığımız incelemede 46. md. göre yapılan oylamada hata olduğu ve aşağıdaki hatalar tesbit edilmiştir. / Genel Kurula, 34 asil 29 vekil toplam 68 katılım olduğu, genel kurulda alınacak kararların geçerli olabilmesi için Koop. Kanununun 46. md. göre kurula katılanların yarısından bir fazlasının oyları ile alınan kararların geçerli olacağı tesbit edilmiş olduğundan verilen önergeye göre yapılan bütün oylamalarda yarından bir fazlası olan 35 oyun çıkmadığı için oylamaların geçersiz ve kabul edilemeyeceği, ancak oylama sırasında üyelerden bazılarının susturulmaması ve Divan Heyetine aşırı hakaret

Divan başkanlığı, genel kurul toplantısındaki yanlışını düzelttikten sonra, ilkinden daha büyük bir yanlışla düşmüştür. Divan başkanlığı, kendiliğinden, yönetim kurulunun, kuşkularının giderilmesi için, genel kurulun gündem maddelerinin etkilenmemesi koşuluyla, kurulan hesap inceleme komisyonunun, kooperatifin 1997 yılı gelir gider belgelerini inceleyip, genel kurula bilgi olarak sunulmak üzere raporlarını Divan Başkanına vermelerine ve komisyon raporunun hazırlanması için genel kurulun bir hafta ertelenmesine karar vermiştir [54].

Ayrıca, divan başkanlığı, bir yandan gündeme madde eklenmesine ilişkin kararların geçerli olmadığını belirtmiş, diğer yandan kurulan inceleme komisyonunun raporunu Divan Başkanına vermesine karar vermiştir. Teklif maddelerinin gündeme alınmasıyla ilgili kararların geçersizliğinde, hesap inceleme komisyonunun kurulması söz konusu olamaz. Anılan komisyonun kurulması, toplantıya katılanların yarıdan bir fazlasının oyuyla, maddenin gündeme alınmasına karar verilmesine bağlıdır. Geçerli bir karara dayalı olarak, hesap inceleme komisyonu kurulabilir. Divan başkanlığının, tutanağa yazmasıyla, geçersiz bir kararla KK 46/III'e göre hesap inceleme komisyonu kurulmuş olmaz. Bu nedenle, divan başkanlığının kararlarındaki çelişki, divan başkanlığının yanlış içinde yanlıştır.

6. GENEL KURUL NİTELİĞİ TAŞIMAYAN FİİLİ TOPLANTILARDA ALINAN KARARLARIN HUKUKEN YOK HÜKMÜNDE OLMASI

A) Divan başkanlığının genel kurul toplantısını erteleme yetkisinin bulunmamasına karşın genel kurulun ertelenmesi konusu

Örnek davadaki yapı kooperatifinin 27.06.1998 tarihli olağan genel kurul toplantısı, yasal bir toplantıdır. Yukarıda bu toplantı gündemine üç maddenin eklenmesine ilişkin teklifin, KK 46/III'e göre yeterli oyu sağlayamadığından, reddedilmiş olduğu açıklanmıştır. Buna göre, divan başkanlığının kurulduğunu belirttiği komisyon, geçerli bir genel kurul kararına dayanmadığından, hukuki

ve baskılarından dolayı divan heyeti yanlışlıkla kabul edilmiştir demiştir” (27.06.1998 tarihli Kooperatif Olağan Genel Kurulu Toplantı Tutanağı s.3).

[54] “Gerek yönetim kurulu gerekse denetim kurulu ve üyelerimizin şüphelerini gidermesi açısından Divan heyeti olarak, kurulan inceleme komisyonunun Kurulun gündem maddelerini etkilememesi şartı ile koop.in 1997 yılı gelir gider belgelerini incelemelerini ve genel kurula bilgi sunulmak üzere divan başkanına vermelerine divan heyeti olarak karar verilmiştir. / .. Daha sonra raporun hazırlanması için genel kurula bir hafta süre verilmesine divan heyeti olarak karar verilmiştir” (27.06.1998 tarihli Kooperatif Olağan Genel Kurulu Toplantı Tutanağı s.3).

değil fiildir. Olayda, divan başkanlığı, kendiliğinden, genel kurulun ret kararlarına karşın, çelişkili işlemleriyle toplantıyı ertelemiştir.

Divan başkanlığı, kooperatif genel kurulunu erteleyebilme yetkisine sahip midir? Sorunun yanıtının, kooperatif genel kurulunun ertelenmesi usul ve esaslarının ne olduğu sorusuyla birlikte ele alınması uygun olacaktır. Öncelikle, genel kurul, tüm ticaret şirketlerindeki gibi, kooperatifin en yetkili karar organıdır. Genel kurul, genel kurul toplantısının ertelenmesine karar verebilir. Örneğin, KK 46/III'e göre yapılan yazılı teklifle, hesap inceleme komisyonunun kurulması ve komisyonun raporunu vermesinden sonra, ibranın görüşülmesi maddelerinin gündeme alınması isteminin kabulünde, genel kurul, genel kurul toplantısını bir kararla erteleyebilir.

Örnek davada yapı kooperatifinin kayıtlı üye sayısı 76 ortaktır. 27.06.1998 tarihli 1977 yılı olağan genel kurul toplantısına katılan sayısı çekişmeli olmakla birlikte, davalı tarafın ikrarına göre 61 kişi katılmıştır. Genel kurul, söz konusu yazılı teklifi kabul etse, hesap inceleme komisyonunun raporunun verilmesinden sonra, belli bir tarihte genel kurulun nasıl ve ne şekilde toplanması gerekeceğine ilişkin 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Buna göre, KK 98 madde gereğince, 6702 sayılı TK 420 maddesi [55], olayda 6762 sayılı TK 377 maddesi [56] ile KK 45/II [57], IV [58] madde hükümlerine uyulacaktır.

KK 45/son'a göre, "Genel kurulun sevk ve idaresi, ortaklar veya üst kurulun temsilcileri arasından seçilen başkan ve üyeler tarafından sağlanır". Buna göre, divan başkanlığı, genel kurulu yürütmekle görevlidir. **Divan başkanlığının, genel kurula ait yetkileri kullanması söz konusu değildir.** Genel kurulu

[55] 6702 sayılı TK 420 madde: IV-Toplantının ertelenmesi-(1) Finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular, sermayenin onda birine, halka açık şirketlerde yirmide birine sahip pay sahiplerinin istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılır. Erteleme, 414 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı olduğu şekilde pay sahiplerine ilanla bildirilir ve internet sitesinde yayımlanır. İzleyen toplantı için genel kurul, kanunda öngörülen usule uyularak toplantıya çağrılır. / (2) Azlığın istemiyle bir defa ertelendikten sonra finansal tabloların müzakeresinin tekrar geri bırakılmasının istenebilmesi, finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması şarttır.

[56] 6762 sayılı TK 377 madde: Bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere; ekseriyetin veya şirket sermayesinin onda birine sahip olan azlığın talebi üzerine bir ay sonraya bırakılır; keyfiyet 368 nci maddede yazılı olduğu üzere pay sahiplerine bildirilir ve usulü dairesinde ilan olunur. Bununla beraber azlığın talebi üzerine bir defa tehir edildikten sonra tekrar müzakerelerin geri bırakılması talep olunabilmek için bilançonun itiraza uğrayan noktalar hakkında gereken izahatın verilmemiş olması şarttır.

[57] KK 45/II madde: Genel kurul, anasözleşmede gösterilen şekil ve surette toplantıya çağrılır.

[58] KK 45/IV madde: Genel kurul toplantı tarihi, yeri ve gündemi toplantıdan en az 15 gün önce ilgili bakanlığa ve mülki idare amirliğine yazılı olarak bildirilir.

yönetmenin içinde, genel kurul toplantısının ertelenmesi veya kendiliğinden hesap inceleme komisyonu kurulması gibi yetkiler bulunmamaktadır. Dolayısıyla, **divan başkanlığı, genel kurul toplantısını erteleyemeyecek ve hukuken oluşmamış bir hesap inceleme komisyonuna rapor hazırlama süresi veremeyecektir.** Bunun içindir ki, olayda, divan başkanlığının, kendiliğinden, genel kurul kararına dayanmadan toplantıyı ertelemesi yetkisiz işlemidir.

B) Yetkisiz divan başkanlığının genel kurul toplantısını ertelemesiyle yapılan toplantının hukuki değil, fiili toplantı olması

Bir kooperatif genel kurul toplantısının yasal erteleme yöntemi yukarıda açıklanmıştır. 27.06.1998 tarihli olağan genel kurul toplantısının ertelenmesi, yasal usul ve esaslara uygun yapılabilecektir. Divan başkanlığı, genel kurul toplantısını ertelemeye yetkili olmadığından, olaydaki toplantının ertelenmesi yetkisiz işlemidir. Bu nedenle, divan başkanlığının, yetkisiz erteleme işlemi, hukuken yok hükmündedir. Divan başkanlığı, 27.06.1998 tarihli toplantıyı, yetkisiz işlemiyle bir hafta sonraya ertelemiştir. Bir kısım kooperatif üyesinin katıldığı 04.07.1998 tarihli toplantı, hukuki değil, fiili, yani hukuken yok hükmünde bir toplantıdır. Anılan toplantının fiili olması, toplantının bir genel kurul toplantısı olmaması, bir kısım üyenin bir araya gelip toplanmasıdır.

Yasanın 43. maddesinde, genel kurulu çağrıya yetkisi olanlar açık ve sınırlı bir biçimde gösterilmiştir ^[59]. 04.07.1998 tarihli toplantı, KK 43'e göre genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkili olanlarca yapılan çağrı üzerine yapılmış bir toplantı değildir. Çünkü, divan başkanlığı, KK 43'de belirtilen genel kurulu çağırmaya yetkili olanlardan değildir. Olayda, divan başkanlığının toplantıyı erteleme işlemi, genel kurulun toplantıya çağırılması işlemi olarak da nitelendirilemez. Olayda, KK 47'deki bütün pay sahiplerinin hazır bulunma hali de söz konusu değildir. Bu nedenle, yetkili bir organ tarafından, genel kurul toplantısı olarak ve usulüne uygun çağrısı yapılmamış olan, **04.07.1998 tarihli toplantı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin bozma kararında belirtildiği üzere, hukuken bir Genel Kurul toplantısı niteliğinde değildir, yani yok hükmünde olan bir ortaklar toplantısıdır.**

Yetkili organlar tarafından yapılmayan bir beyan, anılan Yasanın 43. maddesi anlamında bir çağrı niteliği taşımamaktadır. Buna göre, KK 43-46. maddelerinde düzenlenen "çağrı merasimine" uyulmadan yapılan toplantılar da, bir Genel

[59] KK 43 madde (06.10.1988-3746/10 md. değ.): Yönetim kurulu veya anasözleşme ile bu hususta yetkili kılınan diğer bir organ ve gerektiğinde denetçiler kurulu, ortağı olduğu üst birlik ve tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptirler. Ancak genel kurul yukarıda belirtildiği şekilde toplanmadığı takdirde ilgili bakanlık genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptir.

Kurul toplantısı değildir ^[60]. Bu nedenle, 04.07.1998 tarihli toplantı, kooperatifin çağrıya yetkili bir organı tarafından, yasadaki “çağrı merasimine” uygun biçimde yapılmış bir toplantı olmadığından, ortada usulüne uygun yapılmış olan bir Genel Kurul toplantısının mevcut olması söz konusu değildir. Ayrıca, 27.06.1998 tarihli toplantıda, 04.07.1998 tarihli bir toplantı için tüm ortaklara yapılmış bir çağrı da bulunmamaktadır. “Genel kurul toplantısına davetin bütün pay sahiplerine veya temsilcilerine yapılması davetin geçerlik koşuludur” ^[61].

Diğer yandan, 04.07.1998 tarihli toplantı, 27.06.1998 tarihli genel kurul toplantısının devamı niteliğinde de değildir. Çünkü, genel kurul, 27.06.1998 tarihinde böyle bir karar almamış ve azınlık (yani tüm ortakların 1/10’u) tarafından böyle bir istemde bulunulmamıştır ^[62]. Ayrıca, genel kurulun devamı niteliğindeki toplantıda, zorunluluk olmadıkça, divan kurulu değişmez ^[63].

C. Bir kısım kooperatif üyesinin fiili toplantıda aldığı kararların hukuken yok hükmünde olması

Yukarıda belirtildiği üzere, bir kısım kooperatif üyesi, divan başkanlığının erteleme kararı üzerine, 04.07.1998 tarihinde toplanmış, divan kurulu oluşturmuş, çeşitli kararlar almışlardır ^[64]. Açıklanan nedenlerle, 04.07.1998

[60] “Toplantıya davet hakkındaki merasime hiç riayet edilmemişse, mesela, toplantı yetkili organ tarafından davet edilmiş, toplantı yer, gün ve gündemi ilan edilmemiş, gündemde mevcut olmayan hususlar karar altına alınmış ise karar hemen bütün hukuk sistemlerinde batıl addedilmiştir” “Davet merasiminin zaruri unsurlarından birine tamamen riayetsizlik halinde, umumi heyet toplanmamış hükmündedir ve almış olduğu herhangi bir karardan bahsedilemez” (İMREGÜN, Oğuz: Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları Ve Bunları Telif Çareleri, İstanbul 1962, s. 15).

[61] MOROĞLU, Erdoğan: Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İkinci Baskı, Ankara 1993, s. 55.

[62] “Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 8.6.1978 tarihli bir kararında: “Bilançonun onaylanması hakkındaki genel kurul kararının ertelenmesi için istemin, pay sahipleri çoğunluğu veya ortaklık sermayesinin onda birine sahip olan azınlık tarafından öne sürülmesi gerekir. Bu yolda talepte bulunanların ne ekseriyet ve ne de şirket sermayesinin onda birine sahip kimseler olmadıkları zaman, alınan genel kurul kararının iptali isteği reddedilmelidir.” diyerek bu hususu doğrulamıştır. Yüksek mahkeme 1986 tarihli diğer bir kararında da böyle bir istem yoksa, erteleme söz konusu olamayacağını açıklamıştır” “11. HD 10.12.1986 tarih ve E. 5248/5851 sayılı karar: Bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere, çoğunluğun veya şirket sermayesinin onda birine sahip azınlığın istemi ile geriye bırakılır. Böyle bir istem yoksa geriye bırakılmaz” (TEOMAN, Ömer: Azınlığın Bilanço Görüşmelerinin Ertelenmesini İsteme Hakkı (TTK. M. 377) Konusundaki Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, V, Ankara 1988, s.80, 80 dn 3.)

[63] “Toplantı yarıda kalmış ise, devamı için yapılacak toplantıda aynı kişi başkanlık eder” (ÇEVİK, s. 471).

[64] 04.07.1998 tarihli toplantıda, basın toplantısını izlemesine, kooperatif defterlerinin divan başkanlığına verilmesine, ibraların isim okunarak yapılmasına, ibranın yapılmadığına,

tarihli toplantı, genel kurul toplantısı niteliğini taşımadığı ve hukuki değil fiili olduğundan, bu toplantıda alınan kararlar da fiilidir. Yargıtay’a göre, “Türk Ticaret Kanununa göre bir genel kurulun varlığından sözedilebilmesi için ilk koşul, pay sahiplerinin veya temsilcilerinin genel kurul olarak bir araya gelmeleri, yani toplanmalarıdır”^[65]. Bunun içindir ki, ortakların, hukuken değil, fiilen bir araya geldikleri bir toplantıda alınan kararlar, bir Genel Kurulu kararı değildir^[66], yoklukla sakat birer açıklamadır^[67].

04.07.1998 tarihli toplantının fiili olması ve bu toplantıda alınan tüm kararların hukuken yok hükmünde olması nedeniyle^[68], hukuki sonuç doğurmaları söz konusu değildir. Bu nedenle, hukuken yok hükmündeki kararlara dayalı işlem yapılamaz, yapılan işlemlerde fiilidir, hukuki sonuç doğurmazlar^[69]. Yargıtay da bu görüştedir^[70]. Buna göre, **ortada usulüne uygun seçilmiş**

yönetim kurulu başkanına verilen tercihli daire seçme hakkının kaldırılmasına, yönetim kurulu üyelerinin, denetim kurulu üyelerinin ve üst birlik temsilcilerinin seçilmesine karar verilmiştir.

[65] MOROĞLU, s. 53.

[66] “TTK.nun 381. Md.sine göre iptal talebi hakkının kullanılabilmesinin ilk koşulu ortada bir genel kararının mevcut olmasıdır. Yargıtay da bu görüştedir. 11.HD.nin 28.5.1986 gün ve E.86/1503, K.86/3243 sayılı kararında “Olayımızda .. alınmış geçerli bir karar bulunmaması karşısında .. kararın iptaline değil ... geçersizliğin tesbitine karar verilmesi gerekir. Zira, ortada şeklen geçerli bir karar yoktur ki iptali söz konusu edilebilsin..” denilmektedir”. Kuşkusuz bu durumda davacı tarafından iptal isteminde bulunulmuş olsa bile mahkemece kararın yokluğunun tesbitine karar verilmesi gerekecektir. Çünkü, mahkemeye herhangi bir şekilde sunulmuş olan yokluk nedenleri hakim tarafından re’sen nazarı itibara alınır” (MOROĞLU, s. 122).

[67] “Genel kurulda alınmış bir karardan söz edilebilmesi için, bu adı kullanan kişiler topluluğunun bir konuyu yazılı olarak sonuca bağlamış olmaları gerekir. Bir genel kurul toplantısı söz konusu değil ise, ortada bir konu yok ise, toplantıda tartışıldığı halde yeterli çoğunlukla bir sonuca bağlanmamış ise henüz bir karar oluşmamıştır” (ÇEVİK, s. 494).

[68] “(T)üm ortakları hazır bulunmadan çağrısız yapılan genel kurulun aldığı kararlar, yeter oy sayısı ile alınmayan kararlar, yönetim kurulunun genel kurul sıfatını aldığı kararlar hükümsüzdürler. Yoklukla sakat olan kararların iptalleri değil mahkemece bozulmalarına karar verilir” (ÇEVİK, s. 494). Aynı durum, mutlak butlanla hükümsüz genel kurullarda alınan kararlar içinde geçerlidir. Örneğin, usulüne göre çağrı yapılmamış olan bir genel kurulda seçilen yönetim kurulunun aldığı kararlar da hükümsüzdür (ÇEVİK, s. 495).

[69] “Kararın oluşması için yasanın öngördüğü öge ve koşulların hiçbirisi yoksa o karar yok sayılır. / Karar içeriği ve esasa ilişkin öğeleri yönünden kamu değerine, yasanın koruyucu kurallarına veya sağ töreye (ahlak ve adaba) aykırı ya da konusu olanaksızsa temelden (mutlak butlanla) sakattır. / Geçersiz (batıl) kararlar baştan beri hükümsüzdür. Sonradan geçerli duruma getirilemez. Her ilgili TTK. 381 deki koşul ve süreye bağlı olmadan geçersizliği saptanmasını isteyebilir” (Y.11.HD 06.07.1978, 1978/3158-366, YKD 1978/9 s. 1319).

[70] “1163 Sayılı Koop. Kanunu .. genel kurulu kimlerin toplantıya çağırabileceğini açıkça göstermiştir. Kanunun 53-45 nci md.lerinde gösterilen kimselerin dışında başkanın böyle bir yetkisi olmadığına göre, önceki genel kurula divan başkanı olarak seçilen kişinin çağırısı ile toplanan genel kurul toplantısı ve bu toplantıda alınan kararlar yoklukla maluldür” (Y.11. HD.20.12.1983, 6304-6409, <Gönen Eriş, s. 1154-1155 İçt. No. 1353> MOROĞLU,

yeni bir yönetim kurulu bulunmamaktadır ve bu fiili kurulun çektiği ihtarın hukuki bir değeri ve geçerliliği yoktur. İlk davada mevcut ve yasal yönetim kurulu, kural olarak, süresi sonuna kadar görev yapar. Ancak, yönetim kurulu, görev süresi bitmiş olsa da, yasaya uygun yeni bir yönetim kurulu seçilip, görevi devir almadığı sürece, zorunlu görevleri, örneğin vergi işlemleri, işçi ücret ödemeleri vb yapmaya devam eder.

7. ÖRNEK İLK DAVAYLA İLGİLİ KARARLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

A) Bilirkişiye gitmeye karşın davanın reddi kararının değerlendirilmesi

Mahkeme, örnek davada bozmadan önce çekişmeli olgularla ilgili olarak, bilirkişi incelemesi yapılmasına karar vermiştir. Bir davada çekişmeli olgularla ilgili, çözümü özel ve teknik bilgiye bağlı konularda, bilirkişi inceleme yapılması gerekir. HMK 266^[71] ve HUMK 275^[72] madde hükümleri, çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda, resen veya taraflardan birinin istemi üzerine, bilirkişinin oy ve görüşünün alınacağını, hukuki konularda bilirkişiye gidilemeyeceğini belirtmiştir. Mahkeme, çekişmeli olguyla ilgili konunun bilirkişi incelemesi gerektirdiğine karar vermiştir. Mahkeme, görev talimatında, çözümü özel veya teknik bilgi gerektiren konuyu açıklamıştır. Her iki taraf, mahkemenin görev talimatındaki konuda bilirkişi incelemesi yaptırmasına itirazda bulunmamıştır.

Mahkemenin, görev talimatına ilişkin konuda bilirkişinin oy ve görüşüne başvurması, bu konuda uzman olmadığını, konunun genel ve hukuki bilgiyle çözümlenmesinin mümkün bulunmadığını kabulünü göstermektedir. Gerçekten, **mahkeme, bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar vermekle, (a) işin uzmanı olmadığını, (b) bilirkişiye başvuru konunun özel ve**

Sempozyum, s. 44 dn 12). Aynı görüşte bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin, 23.5.1986, 2403-3154 sayılı kararına göre, “.. gereken koşullar oluştuğunda ana sözleşme ile yasada öngörülen kurallara (Koop. K. Md. 43) uymak suretiyle denetçi veya denetçiler kurulu genel kurulu toplantıya çağırabilir. Somut olayda ise böyle bir uygulama yapılmadığından 28.4.1985 günlü genel kurul toplantısının yasaya uygun bulunmadığından batıl sayılması gerekir” (Gönen Eriş, s. 1118 İçt. No. 1463) MOROĞLU, Sempozyum, s. 44 dn 12).

[71] HMK 266 Madde: Mahkeme, çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz.

[72] HUMK 275 Madde: Mahkeme, çözümü özel veya teknik bilgi gerektiren hallerde, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişi dinlenemez.

teknik bilgiyi gerektiren konu olduğunu kabul etmiştir. Mahkeme, bilirkişi incelemesi yaptırma ihtiyacıyla bağlıdır. Bu demektir ki, mahkeme, resen veya tarafların istemi üzerine, bilirkişiye gitme ara kararından dönmedikçe, sorunu bilirkişinin oy ve görüşüne göre çözmek zorundadır.

Mahkemenin, bilirkişi incelemesiyle bağlı olması kuralı, mevcut bilirkişi raporuyla bağlı olmaması, yeni bilirkişi incelemesi yaptırmakta bağımsız olmasıdır. Buna karşın, mahkeme, bilirkişi incelemesini almasına karşın, bilirkişilerin oy ve görüşünü kabul etmemekteyse, yeni bilirkişiye gitmeden veya önceki ara kararından dönmeden, kendisi, bilirkişiye gittiği konuda resen karar veremez. Çünkü, mahkeme, bizzat bilirkişiye gitmekle ve ara kararından dönmemekle, konunun uzmanı olmadığını, yani genel ve hukuki bilgiyle çözümlenmesinin mümkün bulunmadığını kabule devam etmekte olduğunu ortaya koymaktadır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun bir kararına göre,

“Delilleri serbestçe takdir etme yetkisine sahip olan hakim, bilirkişi raporu ile bağlı değilse de; **teknik ve özel konularda verilen raporu kafi görmediği takdirde CMUK 76 maddesi uyarınca aynı bilirkişiden yahut tayin edeceği başka bir bilirkişiden tereddütlerini giderici rapor alması ve bunun sonucunda delilleri takdir ile hüküm kurması gerekir.** / İncelenen olayda birbirine paralel mütalaaları içeren raporların kabul edilmeyiş nedenleri bilimsel ve teknik dayanakları gösterilip reddedilmediği gibi tereddüt duyulan konularda da yeniden rapor alınmamış olduğundan yerel mahkeme direnme hükmünün özel daire kararında açıklandığı gibi bozulmasına karar verilmelidir” [73].

Mahkemenin, uzmanı olmadığı, yani çözümü özel veya teknik bilgiyi gerektiren bir konuda, resen karar vermesinin, HMK 266 / HUMK 275 madde hükmüne aykırılığı açıktır. Bu nedenle, mahkemenin, örnek davada, bilirkişiye gittiği bir konuda, bilirkişi kurulu raporuyla bağlı olmayıp, yeni bir bilirkişi raporu alınmasına karar vermesi veya bilirkişiye gitme ara kararından dönmesi (rücu etmesi) mümkündür. Buna karşın, mahkeme, örnek davada belirtilen her iki usuli işlemi yapmamış, kendisi, mevcut bilirkişi kurulu incelemesindeki oybirliği ile verilen oy ve görüşün aleyhine bir sonuca varmış ve davayı reddetmiştir. Mahkemenin, mevcut bilirkişi kurulu incelemesindeki oy ve görüşe aykırı, uzmanı olmadığını kabul ettiği konudaki resen verdiği kararı, HMK 266 / HUMK 275 madde hükmüne aykırıdır. Bu durum, usuli bozma nedenidir.

B. Mutlak butlanla (kesin hükümsüzlükle) hükümsüz kararın iptali ile yokluğun tespiti kararının değerlendirilmesi

[73] YCGK 10.11.1980, 262-351, SAVAŞ, Vural–MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Yorumu, I. Cilt, Temmuz 1995, s. 573 k.15

Mahkeme, örnek davada bozmadan sonra, 27.06.1998 tarihli genel kurul toplantısında alınan söz konusu mutlak butlanla hükümsüz kararların iptaline, 04.07.1998 tarihli kararın yokluğunun tespitine karar vermiştir. Yukarıda belirtildiği üzere, mutlak butlanla geçersiz işlem, ölü doğmuştur, yani hukuk düzeninde hukuki varlık kazanan bir işlem niteliğinde değildir. Diğer bir söylemle, mutlak butlanla hükümsüz işlemin, iptali değil, hükümsüzlüğünün tespiti söz konusu olabilir. İptale konu işlem, hukuka aykırı olmakla birlikte, iptaline kadar, tüm hüküm ve sonuçlarıyla hukuk düzeninde mevcuttur.

6012 sayılı TK 447 madde hükmüyle, önceki yasadan farklı olarak, anonim şirket genel kurul kararlarında butlan düzenlenmiştir. 6012 sayılı TK 447 madde hükmüne göre, “(1) Genel kurulun, özellikle; a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır”. Ancak, yeni yasa, 451. madde hükmüyle, kötüniyetle iptal ve butlan davası açanlarla ilgili sorumluluk getirmiştir. 6012 sayılı TK 451 maddeye göre, “Genel kurulun kararına karşı, kötüniyetle iptal veya butlan davası açıldığı takdirde, davacılar bu sebeple şirketin uğradığı zararlardan müteselsilen sorumludurlar”.

Bir hukuki ilişkinin veya durumun varlığının veya yokluğunun belirlenmesiyle ilgili dava, tespit davasıdır ^[74]. Bu nedenle, mutlak butlanla hükümsüz işlemin iptali değil, tespiti hükmü verilebilir. Örnek davada mahkeme, 27.06.1998 tarihli kararların mutlak butlanla hükümsüzlüğünü tespit etmiştir. Buna göre, mahkeme, anılan üç kararın hukuk düzeninde mevcut bulunmadığını kabul etmiştir. Bunun içindir ki, örnek dava, sataşmanın önlenmesi, yani bir menfi tespit davasıdır ^[75]. Gerçekten, teknik olarak, mutlak butlanla hükümsüz kararlarla ilgili dava, salt tespit davası olabilir. Tespit davası dışındaki davaların, yapıları, hüküm ve sonuçları, mutlak butlanla hükümsüz kararlara uygulanabilir

[74] MOROĞLU, s. 93.

[75] “Eski hukuktan kalma bir alışkanlıkla uygulamada menfi tesbit davası için “muarazanın önlenmesi davası” terimi de kullanılmaktadır” (KURU, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usulü, Dördüncü Baskı, C.I, Ankara 1979, s. 934). Örneğin, “Bir gayrimenkul hakkında şüyuun giderilmesi davası (m. 569-570) açılmıştı. Bunun üzerine 70 yıldanberi o gayrimenkülü tasarrufu altında bulundurduğunu iddia eden bir kişi, şüyuun giderilmesi davasını açan kişiye karşı muarazanın men’i (menfi tesbit) ve tapusunun iptali talebiyle bir dava açtı. Davacı, bu davasında davalının dayandığı tapunun bu yere uymadığını, uysa bile, tapusunun hukuki kıymetini kaybettiğini iddia etmiş, HGK, bu iki terditli iddianın da incelenmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini kabul etmiştir” Bkz. HGK 4.4.1962, 6/60-11 (ABD 1963/2 s. 257-258), KURU, I, s. 948.

nitelikte değildir. Yapısı, hüküm ve sonuçları itibarıyla, anılan hükümsüz kararlar, ancak tek bir davanın konusu olabilir, bu dava tespit davasıdır [76].

Sonuç olarak, mahkemenin mutlak butlanla hükümsüz kararların iptali kararı, usule uygun değildir. Mutlak butlanla hükümsüzlüğün mahkemece tespiti gerekir. Örnek davada mutlak butlanla hükümsüz kararların iptalini, anılan kararların hükümsüzlüğünün tespiti olarak nitelendirmek gerekir. Buna karşın, mahkemenin 04.07.1998 tarihli kararın yokluğunun tespiti kararı, usule ve yasaya uygundur [77].

C) Hükümsüz kararların ticaret sicilinden terki kararının değerlendirilmesi

Mahkeme, örnek davada bozmaya uymadan sonra, birleşen davanın kabulüne ve 04.07.1998 tarihli genel kurul kararını tescil eden davalı Ticaret Sicili Memurluğunun 20.07.1998 tarihli kararının iptali ile tescil işleminin sicilden terkinine karar vermiştir. Birleşen davaya konu 04.07.1998 tarihli karar hukuken yok hükmünde olduğundan, ticaret sicilinde yolsuz tescil söz konusudur. Mahkeme, yolsuz tescile esas işlemi tespit etmekle birlikte, bu yolsuz tescilin yapılmasına neden olan memurluk kararının iptal ve terkinine, yani sicilden silinmesine karar vermiştir.

Davacı taraf, 13.06.2001 tarihli dilekçeyle, Ankara Ticaret Sicili Memurluğu'na başvurmuştur. Bu dilekçeyle, (a) kesinleşmiş kararın uygulanması, (b) yönetimi fiilen elde eden kişilerin ticaret siciline kaydettirmiş oldukları 27.06.1998 ve 04.07.1998 tarihli toplantı kararlarının ve bu kararlara dayalı yapmış oldukları yönetim kurulu seçimi, imza sirküleri ve her türlü işlem ve kararların da sicilden terkin edilmesi istenmiştir.

[76] ACAR, Bülent H.: Kuruluş Tüzüğü Kesin yasaklı Amaçlara Aykırı Olan Siyasal Partinin Tüzel Kişilik Kazanamaması, Bir 'Kapatma Davası'nın Değil, Bir 'Olumsuz Tespit Davası'nın Konusudur, ABD Yıl 60 2002/1 s. 164-166.

[77] Bkz. ACAR, Bülent Hayri: Türk Hukuk Düzeninin Temel Normunun Korunması Sorunu, Ankara 2010, s. 248-261.

8. FİİLİ TOPLANTIDAN SONRAKİ FİİLİ TOPLANTILARDAKİ KARARLARIN YOKLUĞUNUN TESPİTİ DAVASINDA DAVACI SIFATI

A) Yokluğunun tespiti kesinleşen fiili toplantı sonrasındaki fiili toplantılardaki kararların yokluğunun tespiti davası

Örnek davanın davalıları, kesinleşen kararlar mutlak butlan ve yoklukla geçersizlikleri belirlenen 27.06.1998 ve 04.07.1998 tarihli toplantılarda alınan kararlarla, kooperatif yönetim kuruluna seçtiklerini iddiasıyla, kararlar almış, ticaret siciline başvurmuş, imza sirküleri çıkarmış, davacıya ihtar çekmiş, yeni işlem ve kararlarda bulunmuşlardır. Örnek davanın davacılarından son yönetim kurulunun başkanı, örnek davanın kararının kesinleşmesinden sonra, 04.07.1998 tarihli fiili toplantıda alınan her türlü kararın, bu kapsamda, genel kurul toplantısı adı altında yapılan fiili toplantılardaki kararların yokluğunun tespiti ile davalıların çıkardığı sataşmanın önlenmesiyle ilgili yeni bir dava açmıştır [78].

Yeni dava dilekçesiyle, örnek davanın kesinleşen kararıyla, (a) 27.06.1998 tarihli toplantıda gündeme yeni madde eklenmesiyle ilgili kararların mutlak butlanla hükümsüzlüğünün, (b) 04.07.1998 tarihli toplantının hukuken yok hükmünde olduğunun, kesin hüküm oluşturduğu açıklanmıştır [79]. Davacı, yeni

[78] Yeni dava dilekçesinin talep sonucu: “1. 04.07.1998 tarihinden sonraki Genel Kurul adı altında yapılmış olan tüm toplantıların ve bu toplantılarda alınan kararların, yukarıda belirtilen nedenlerle ayrı ayrı “yoklukla sakatlığının” tespitine ve Ticaret Sicilinden ayrı ayrı silinmelerine, / 2. Davalılar ..’in yönetim konusunda yaptıkları hukuka aykırı sataşmanın tespiti ile sataşmanın önlenmesine” (20.11.2001 tarihli Dava dilekçesi s. 8).

[79] Davacı, dava sırasında, 04.07.1998 tarihli fiili toplantıdan sonra genel kurul adı altında yapılan toplantılarla ilgili açıklamada bulunmuştur:
“Öncede belirtildiği üzere, başta 13.09.1998 tarihli hukuken yok hükmündeki / fiili toplantı olmak üzere, 04.07.1998 tarihli toplantıdan sonraki her bir genel kurul toplantısına yetkili bir organ tarafından ve usulüne uygun bir şekilde karar alınmamıştır. Gerçekten, 04.07.1998 tarihli hukuken yok hükmünde olduğu kesin yargı oluşturan “fiili toplantıdan sonraki tüm toplantılar olan;–13.09.1998 tarihli olağanüstü toplantı,–14.03.1999 tarihli olağan toplantı,–12.03.2000 tarihli olağan toplantı,–11.06.2000 tarihli olağanüstü toplantı,–23.09.2000 tarihli olağanüstü toplantı,–17.06.2001 tarihli olağan toplantı,–21.10.2001 tarihli olağanüstü toplantı,–14.04.2002 tarihli olağan toplantı,–07.06.2003 tarihli olağan toplantı, aynı şekilde hukuken yok hükmünde olan birer fiili toplantıdır. Bunun sonucunda, hukuken yok hükmünde olan yukarıdaki fiili toplantılarda alınmış olan her türlü kararın da hukuken yok hükmünde olması nedeniyle, 04.07.1998 tarihi ve sonrasında dava tarihi ile bugüne kadar ortada usulüne uygun seçilmiş yeni bir yönetim kurulu da bulunmamaktadır. / Öncede belirtildiği üzere, genel kurul toplantısının “geçerlik koşuluna aykırılık oluşturan bu durum nedeniyle, ortada “yokluk” durumu söz konusudur, yani 4.7.1998 tarihli toplantıdan sonraki her bir toplantısı birer genel kurul toplantısı değildir ve bu fiili toplantılarda alınmış her türlü kararlar da hukuken yok hükmündedir (hükümsüzdür).

davada, ilk örnek davadaki hukuki görüş ve iddialarını yinelemiş, 04.07.1998 tarihli toplantıda alınan kararlar ve bu kararlara göre yapılan toplantı ve bu toplantılarda alınan kararların tamamının hukuken yok hükmünde olması nedeniyle, davalıların kooperatifin yönetim kuruluna seçilmelerinin ve işlem yapmalarının hukuken mümkün olamayacağını ileri sürmüştür.

Davalıların yeni davaya yanıt dilekçelerine göre, örnek davaya konu iki toplantıdan sonra, Kooperatifler Kanununun öngördüğü sayıda kooperatif üyesinin olağanüstü genel kurul toplantısı yapılması için başvuruları üzerine, 13.09.1998 tarihinde, olağanüstü genel kurul toplantısı yapılmıştır. Davalılar, bu toplantıya davacının katıldığını, 04.07.1998 tarihli toplantıda seçilen yönetim ve denetim kurulu üyelerinin istifa ettiğini ve yeni yönetim ve denetim kurulunun seçiminin yapıldığını belirtmişlerdir. Davaya yanıtta, davacının son toplantıya katılması, ret oyu vermeyip, karşı oyunu tutanağa geçirmemesi nedeniyle iptal davası açamayacağı, ayrıca bir aylık hak düşürücü sürede dava açmadığını, son toplantıya konu kararların kesinleştiğini savunmuştur. Davalı taraf, davacının 13.09.1998 tarihli toplantıdan sonra kooperatife karşı hiçbir edimini yerine getirmedikten, hakkında ihraç kararı alındığını ileri sürmüştür ^[80].

Yetkili organlar tarafından yapılmayan bir beyan, yasanın 43. maddesinde anlamında bir çağrı olmadığından, yasadaki 43-46. maddelerinde düzenlenen “çağrı merasimine” uyulmadan yapılan toplantılar da, bir genel kurul toplantısı değildir. bu nedenle, 4.7.1998 tarihli toplantı gibi, bu toplantıdan sonraki her bir toplantı, kooperatifin çağrıya yetkili bir organı tarafından yapılmış ve yasadaki “çağrı merasimine” uygun biçimde yapılmış bir toplantı olmadığından, ortada bir usulüne uygun yapılmış olan herhangi bir genel kurul toplantısı da bulunmamaktadır. / “Hükümsüz genel kurul kararları var sayılamayacaklarından, doğrudukları sonuçlarda geçersizdir. Bu kararlara dayanılarak işlem yapılamaz. Eğer yapılmışsa işlemin hukuki bir sonuç doğurduğu ileri sürülemez. Örneğin, usulüne göre çağrı yapılmamış olan bir genel kurulda seçilen yönetim kurulunun aldığı kararlar da hükümsüzdür” / Hukuken yok hükmünde olan kararlar, ticaret siciline kaydedilemez” (Davacının 27.04.2004 tarihli dilekçesi s. 6-7).

- [80] “Kooperatife karşı hiçbir edimini yerine getirmeyen davacı hakkında alınan ihraç kararlarının iptali için açılan davalarda, mevcut yönetim hasım gösterilerek iddianın hukuki dayanaktan yoksun olduğu kabul edilmiştir. Davacı 13.09.1998 tarihinden bu yana kooperatife karşı hiçbir edimini yerine getirmemiş olup beher üyenin o tarihten bu yana 30 milyar TL civarında yaptığı ödemeye karşılık mükellefiyetini yerine getirmediği için hakkında alınan ihraç kararlarının iptali için birçok dava açmıştır. Açılan davalarda, ceza mahkemesinin dosyası bekletici mesele olarak kabul edilmiş ve davacı bu suretle hakkı suiistimale devam etmektedir. Dosya numarasını sunacağımız bu davaların hepsinde kooperatifin yönetimini meşru kabul ederek mevcut yönetime karşı davalar açılmıştır. Açılan bu davalarda hasım gösterilen yönetim ve alınan kararların iptalinin bu güne kadar talep edilmemiş oluşu, yönetimin meşru ve geçerli olduğunun davacı tarafça kabul edildiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle de açılan davanın reddi gerekir. Hukuken yok hükmünde olduğu iddia edilen genel kurul kararlarına dayalı olarak alınan ihraç kararlarının iptali için dava açan davacının, yok hükmünde olduğunu iddia ettiği kararın kesinleşmesinden sonra neden ihraç kararlarının iptali davalarını açtığı hususu izaha muhtaçtır. Açılan bu

Davacı, yanıtı yanıtında, davacı tarafın yasal sürede yanıt vermemesi nedeniyle, davayı inkar etmiş sayılacağını belirtmiş, dava dilekçesindeki hukuki nedenleri yinelemiştir. Yanıtı yanıtta, davacının açtığı üyelikten ihraçla ilgili davada, örnek ilk dava kararının bozma kararına uyulmasından sonra, “konusuz kalan davayla ilgili karar verilmesine yer olmadığına” karar verildiğinden, yoklukla sakat fiili toplantılarda alınan kararların yok hükmünde olacağı açıklanmıştır^[81].

Davacı, yargılamada verdiği dilekçeyle dava hakkında açıklamalarda bulunmuş, azınlık pay sahiplerinin kooperatif olağanüstü genel kurul toplantısı başvurusuyla ilgili hukuki durumu ele almıştır. **Davacıya göre, olayda, azınlık pay sahipleri, fiili 04.07.1998 tarihli toplantıdan sonra, toplantı başvurusunu, yasal değil anılan fiili toplantıda seçilen fiili yönetim kuruluna yapmıştır. Buna göre, 13.09.1998 tarihli toplantı çağrısı bu fiili kurulca yapıldığından, fiili kurulun yasal genel kurul toplantı çağrısı yapmaya yetkili olmaması nedeniyle, 13.09.1998 tarihli toplantı çağrısı ve toplantı fiilidir [82], yani hukuken yok hükmündedir**^[83]. Olayda, kesinleşen kararlar anılan iki toplantının hükümsüzlüğünün tespitinden sonra, yeni bir yasal yönetim kurulu oluşturulmadığı gibi, kooperatife kayyım da atanmamıştır^[84].

davalarla, anılan karara davacı da itibar etmemektedir” (07.02.2002 tarihli Davaya yanıt dilekçesi s. 2-3).

[81] 10.04.2002 tarihli Yanıtı yanıt dilekçesi s. 1.

[82] Örneğin, “Seçimine ilişkin genel kurul kararı sonradan iptal edilen bir yönetim kurulu tarafından yapılmış olan davet üzerine toplanan genel kurulda alınmış olan kararlar geçersiz olurlar. Çünkü davet yetkisizliği kesin hükümle sabit olan bir organ tarafından yapılmıştır” “Azledilmiş veya görev süresi sona ermiş yahut seçimine dair karar yok veya batıl olan veyahut TTK. nun 381 vd. md. lerine göre iptal edilmiş ve iptal hükmü kesinleşmiş bulunan yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya davet yetkisi yoktur. Böyle bir yönetim kurulunca yapılan davet ve bu davet üzerine genel kurulda alınan kararlar da yoktur” (MOROĞLU, Sempozyum, s. 68, 59).

[83] Davacının 27.04.2002 tarihli dilekçesi s. 1-2.

[84] “Yönetim kurulu mensuplarının tutuklu bulduklarından bahisle kooperatif yönetim kurulu yerine kaim olarak toplantıya çağırma üzere kayyım tayini istenmiştir. / Kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki asliye mahkemesinin başvurularına genel kurulu bizzat toplantıya çağırma izni verebilmesi için, başvuruların dört ortaktan az olmamak kaydıyla ortak sayısının en az onda biri olması yönetim kurulunun ve sonra da ilgili bakanlığın bu isteği kabul etmemiş olması lazımdır. Ancak bundan sonra genel kurulu bizzat toplantıya çağırma yetkisi müracaat sahiplerine verilebilir. / Olayda, yönetim kurulu tutuklu bulunduğu göre daveti reddetmesiyle yerine getiremeyecek durumda olması arasında uygulama bakımından bir fark yoktur. İlgili bakanlığın isteği kabul etmemiş olması koşulu araştırılmalıdır. / Medeni kanununun 376 ncı maddesinin 3 bendi gereğince kanuni mümessilin bir manii zuhur ederse kayyım tayin edilebileceğine ilişkin hükmü olayda uygulanamaz. Bu hüküm aile hukukunun vesayeta ilişkin bab’ının beşinci faslında yer almıştır. Davada aile hukukunu ilgilendiren ve kişinin ehliyetine ilişkin bir yön yoktur” (Y.11.HD 27.11.1975, 1975/5112-6865, ÇEVİK, s. 443).

Konuyla ilgili olarak, 6012 sayılı TK 364 madde hükmüne göre, gündemde ilgili bir maddenin bulunması veya haklı bir sebebin varlığı durumunda, yönetim kurulu üyeleri genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilirler. 6762 sayılı TK 316 madde gereğince, yönetim kurulu üyelerinin genel kurul kararıyla görevden alınmaları mümkündür. Her iki yasa hükmüyle, genel kurul, yönetim kurulu üyelerini görevden alabilmektedir. Yeni yasayla, yargısal uygulama madde hükmüne alınarak, konuya açıklık getirilmiştir.

Davacı, anılan dilekçesinde, azınlık pay sahiplerince yapılması gerekli yasal başvuru yolunu göstermiştir. Buna göre, **azınlık pay sahiplerinin, KK 44/I-II madde hükmü^[85] gereğince, ilgili bakanlığa yazılı başvuruda başvurmaları ve gerekli yasal yolu işletmeleri gerekmektedir.** Gerçekten, azınlık pay sahiplerinin, genel kurulu yasal olarak toplantıya çağırılmaları, bununla ilgili yasal yolu izlemeleri suretiyle, genel kurulun yasal toplanmasını sağlamaları mümkündür. Olayda, azınlık pay sahipleri, toplantıya çağırma başvurusunu, yasal değil fiili kurula yapmaları nedeniyle, başvurunun hukuki bir değeri ve geçerliliği bulunmamaktadır. **Olayda, azınlık pay sahiplerinin ilgili bakanlığa başvurmamış olmasında bir çekişme yoktur** (HMK 140/1, HUMK 216/II)^[86]. Yargısal görüşe göre, “44. maddenin ilk fıkrası hükmü kamu düzeni amacıyla getirilmiş olup re’sen gözetilmesi zorunludur”^[87]. Davacıya göre, 04.07.1998 tarihinden sonra genel kurul adıyla yapılan tüm toplantılar ve alınan kararlar ve bu kararlara dayalı işlemler hukuken yok hükmündedir^[88].

[85] KK 44 Madde: “Ortakların isteği, bakanlıkların çağırısı, mahkemenin izni: Dört ortaktan az olmamak kaydıyla ortak sayısının en az onda birinin isteği üzerine Genel Kurul toplantıya çağırılır. / Yönetim Kurulu bu isteği en az on gün içinde yerine getirmedeği takdirde, istek sahiplerinin müracaatı üzerine veya doğrudan doğruya Ticaret Bakanlığı tarafından, yapı kooperatiflerinde de İmar ve İskan Bakanlığı tarafından Genel Kurul toplantıya çağrılabilir. / Çağırılmadığı takdirde istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak Genel Kurulu bizzat toplantıya çağırma müsaadesini alabilirler”.

[86] Davacının 27.04.2002 tarihli dilekçesi s. 3-4.

[87] YHGK 03.07.1985, 1984/11-292-1985/678, YKD 1986/8 s. 1104.

[88] “Öncede belirtildiği üzere, başta 13.09.1998 tarihli hukuken yok hükmündeki / fiili toplantı olmak üzere, 4.7.1998 tarihli toplantıdan sonraki her bir genel kurul toplantısına yetkili bir organ tarafından ve usulüne uygun bir şekilde karar alınmamıştır. Gerçekten, 04.07.1998 tarihli hukuken yok hükmünde olduğu kesin yargı oluşturan “fiili toplantıdan sonraki tüm toplantılar olan ;–13.09.1998 tarihli olağanüstü toplantı,–14.03.1999 tarihli olağan toplantı,–12.03.2000 tarihli olağan toplantı,–11.06.2000 tarihli olağanüstü toplantı,–23.09.2000 tarihli olağanüstü toplantı,–17.06.2001 tarihli olağan toplantı,–21.10.2001 tarihli olağanüstü toplantı,–14.04.2002 tarihli olağan toplantı,–07.06.2003 tarihli olağan toplantı, aynı şekilde hukuken yok hükmünde olan birer fiili toplantıdır. Bunun sonucunda, hukuken yok hükmünde olan yukarıdaki fiili toplantılarda alınmış olan her türlü kararın da hukuken yok hükmünde olması nedeniyle, 04.07.1998 tarihi ve sonrasında dava tarihi ile bugüne kadar ortada usulüne uygun seçilmiş yeni bir yönetim kurulu da bulunmamaktadır” (Davacının 27.04.2002 tarihli dilekçesi s. 5).

B) Yeni davanın yargılama süreciyle, davanın reddi kararı, Yargıtay'ın onama kararı ve kararın kesinleşmesi

Yukarıda belirtilen ikinci dava, 20.11.2001 tarihinde açılmış, 28.09.2005 tarihinde red kararıyla sonuçlanmıştır. Belirtilen yargılama sürecinde, 04.07.1998 tarihli hukuken yok hükmündeki toplantıdan sonraki fiili toplantılarda alınan kararlar ve bu toplantılarda kooperatif organlarına seçildikleri ileri sürülen kişilerce alınan karar ve işlemlerle ilgili bilgi ve kayıtlar, davalı kooperatiften bir şekilde dava dosyasına getirilememiştir. Belirtilen süreçte, 04.07.1998 tarihli hukuken yok hükmündeki toplantıdan sonra, davacı hakkında kooperatife karşı olan edimlerini yerine getirmediği gerekçesiyle, kooperatiften ihraç kararı verilmiştir.

Yargılamada, 16.06.2005 tarihli oturumda, davacının kooperatiften ihraçına ilişkin Ankara Asliye 8. Ticaret Mahkemesinin 2003/644 esas sayılı dava dosyasının geldiği belirtilmiş ve sonucu tutanağa geçirilmiştir. Tutanağa göre, davacı tarafından davalı kooperatif ile ilk örnek davanın davalılarına karşı açılan davanın yargılanması sonucunda, 28.01.2004 tarihinde, kooperatifin 27.07.2001 tarih 109 sayılı yönetim kurulunun ihraç kararının yokluğunun tespiti isteminin reddine karar verilmiştir. Davacının temyizi üzerine, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 06.11.2004 tarihli kararıyla onanmış ve 10.03.2005 tarihli kararıyla kesinleşmiştir.

6012 sayılı TK 245 madde hükmüyle^[89], “Bir ortağın kendisine düşen asli görevleri ve borçları yerine getirmemesi” (TK 245/1-a) durumunda, ortağın dava hakkı olmadığı hükme bağlanmıştır. Buna göre, önceki yasayla ortağa tanınan dava hakkı, yeni yasayla şirketin lehine ortadan kaldırılmıştır. Buna karşın, yeni yasanın 255/1-2 madde hükmüne^[90] konu dava ise, yeni yasanın

[89] 6012 sayılı Kanun Madde 245: Haklı sebepler / MADDE 245- (1) Haklı sebep, şirketin kuruluşuna yol açan fiili veya kişisel sebeplerin şirketin işletme konusunun elde edilmesini imkânsız kılacak veya güçleştirecek şekilde ortadan kalkmış olmasıdır; özellikle; / a) Bir ortağın, şirketin yönetim işlerinde veya hesaplarının çıkarılmasında şirkete ihanet etmiş olması, / b) Bir ortağın kendisine düşen asli görevleri ve borçları yerine getirmemesi, / c) Bir ortağın kişisel menfaatleri uğruna şirketin ticaret unvanını veya mallarını kötüye kullanması, / d) Bir ortağın, uğradığı sürekli bir hastalık veya diğer bir sebepten dolayı, üstüne aldığı şirketin işlerini yapmak için gerekli olan yeteneği ve ehliyetini kaybetmesi, / gibi hâller haklı sebeplerdendir. / (2) (a), (b) ve (c) bentleri gereğince kendisinde fesih sebebi doğmuş olan ortağın dava hakkı yoktur.

[90] 6012 sayılı Kanun Madde 255: (1) Bir ortağın kendisinden kaynaklanan sebeplerden dolayı şirketin feshinin istenebileceği durumlarda, diğer ortakların tümü o ortağın şirketten çıkarılmasına ve şirketin devamına karar verebilir. Şirket sözleşmesinde bu kararın çoğunlukla alınması öngörülebilir. / (2) Çıkarılan ortak, bu kararın noter aracılığıyla tebliğinden itibaren üç aylık hak düşürücü süre içinde şirkete karşı çıkarılmanın iptali davasını açabilir. / (3) Birinci fıkraya uyarınca çıkarma kararı alınmadığı takdirde, her ortak, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden söz konusu ortağın şirketten çıkarılmasını ve ayrılma payının belirlenmesini isteyebilir.

249 madde hükmüyle ^[91] bağlantılı olup, bu iki hükmün birlikte ele alınması gerekmektedir. Bu yönüyle, 6012 sayılı TK 249-255'deki düzenleme, yeni yasa 245'deki düzenlemeden ayrılmaktadır.

Mahkeme, 28.09.2005 tarihli kararıyla, davayı reddetmiştir.

Karara göre, “Dava; Genel Kurul kararlarının iptali istemine ilişkindir. Davacı iddiasının dinlenebilmesi için iş bu davada verilecek kararın kesinleşmesine kadar ortaklığının devam etmesi gerekir. / Ankara 8. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2003/644 esas ve 2004/30 karar sayı ve 28.02.2004 tarihli kararına göre davacının .. Konut Yapı Koop.'nin 27.07.2001 tarih ve 109 sayılı yönetim kurulu kararı ile kooperatiften ihraç edildiği ve ihraç kararının kesinleştiği anlaşılmıştır. / Toplanan delillere göre davacının ortaklıktan çıkarıldığına dair ihraç kararının kesinleştiği bu nedenle davacının aktif dava ehliyetinin bulunmadığı anlaşılmakla davanın bu gerekçe ile reddine dair yazılı biçimde hüküm kurulmuştur. / HÜKÜM: nedenleri yukarıda açıklandığı üzere; 1- Aktif dava ehliyeti yokluğu nedeniyle davanın REDDİNE” ^[92] karar verilmiştir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 28.09.2005 tarihli red kararını onamıştır.

Onama kararına göre, “Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere mahkememin gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre davacı vekilinin tüm itirazları yerinde değildir. / SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davacı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA” ^[93] karar verilmiştir.

C) Yeni davanın kesinleşen davanın reddi kararının değerlendirilmesi

Öncelikle, 28.09.2005 tarihli red kararındaki, davanın genel kurul kararlarının iptali istemi olduğu nitelemesi geçerli değildir. Davaya konu istem, 04.07.1998 tarihli hukuken yok hükmündeki toplantıdan sonra genel kurul adı altında yapılan tüm toplantılar ile bu toplantılarda alınan kararların yokluğunun tespiti istemidir. Buna göre, yeni dava, inşai dava niteliğindeki iptal

[91] 6012 sayılı Kanun Madde 249: (1) Bir ortağın kişisel alacaklısı, borçlunun kişisel mallarından ve 133 üncü madde gereğince şirketteki kâr payından alacağını alamazsa, tasfiye sonunda borçlu ortağa düşecek paya haciz koydurmaya ve altı ay önce ihbarda bulunmak ve hesap yılı sonu için hüküm ifade etmek üzere, şirketin feshini istemeye yetkilidir. (2) Mahkemece feshe karar verilmezden önce, şirket veya diğer ortaklar borcu öderlerse, fesih davası düşer.

[92] Karar / 28.09.2005 tarih, Esas No: 2001/811 / Karar No: 2005/484 / Başkan: Satı Ateşel 25134 / Üye: Nermin Alpman 18074 / Üye: Necmi Özer 31121.

[93] Y.11.HD 13.03.2007, 2006/509-2007/4351 kararı s.2 (Başkan Yurdaer Özdilek, Üyeler A. Özgan, M. Gökdemir, H. G. Vuraloğlu, H. Coşkun) (Karar yayınlanmamıştır).

davası değil, alınan kararların yokluğunun tespiti davasıdır. Her iki davanın, nitelik, hüküm ve sonuçlarıyla farklı davalar oldukları, yukarıda açıklanmıştır.

28.11.1956 tarih 15-15 sayılı içtihadı birleştirme kararına göre, **“Dava, açıldığı tarihteki duruma göre karara bağlanır”** [94]. Yeni davanın açıldığı tarihte, davacı kooperatif ortağıdır. Davacı, yeni davada, 04.07.1998 tarihli hukuken yok hükmündeki toplantıdan sonra, genel kurul adı altında yapılan toplantıların, fiili, hukuken yok hükmündeki toplantılar ve bu toplantılarda alınan kararların yoklukla sakat olduğunu ileri sürmüştür. Davacı, yeni dava dilekçesinde, açık biçimde, 04.07.1998 tarihli fiili toplantıdan sonraki toplantıda alınan kararlarla seçildiği belirtilen yönetim kurulunun hukuken yok hükmünde olması nedeniyle, ilk örnek dava davalılarının gönderdikleri ihtarların hukuki bir değeri ve geçerliliğinin bulunmadığını belirtmiştir [95].

Görüldüğü üzere, davacı, davanın açıldığı tarihte, davacı sıfatına (aktif husumet) [96] sahiptir. İlk davanın davalılarının yönetim kurulu sıfatıyla davacıya gönderdikleri ihtarlar, davacının kooperatife karşı edimlerini yerine getirmeye ilişkindir. Davacı, yeni davayla, 04.07.1998 tarihli toplantıdan sonraki toplantıların hukuki değil fiili toplantılar olduğunu, davalıların yönetim konusunda çıkardıkları sataşmanın önlenmesini dava etmiştir. Buna göre, **davacı, yeni davayla, fiili toplantıda yasal yönetimin oluşturulmadığını, hukuki olmayan yönetimin kendisine kooperatif adına ihtar gönderme hakları olmadığını tespitini istemiştir.** Bu demektir ki, **davacı, belirtilen yokluğun tespiti davasının davacısı olma sıfatına sahiptir.** Davacının, belirtilen nedenle yokluğun tespiti davası açmasında, hukuki yararı bulunduğu açıktır.

Yeni davanın reddiyle ortaya çıkan sorun, davacının davanın başında mevcut olan davacı sıfatının, davanın sonuna kadar devam edip etmediğidir. Sorunun yanıtı, davacıya ihtar gönderen davalıların, hukuki yönden yönetim kurulu olup olmadıklarının tespitine bağlıdır. Davalıların hukuki değil fiili olmasının tespitinde, davacının ortaklıktan ihracına karşın davacı sıfatının devam edeceği, yani 04.07.1998 tarihli toplantıdan sonraki tüm toplantıların fiili toplantılar olduğu ve bu fiili toplantılarda alınan karar ve seçilen kişilerin organ sıfatını taşımadığının tespiti söz konusu olacaktır. Çünkü, yasal toplantı çağrısı, yasal yönetim tarafından yapılabilir [97]. Bu demektir ki, **davacının, yeni davadaki**

[94] KURU, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usulü, Dördüncü Baskı, C.II, Ankara 1980, s. 1151.

[95] 20.11.2001 tarihli Dava dilekçesi s. 4.

[96] “Sıfat, dava konusu subjektif hak (dava hakkı) ile taraflar arasındaki ilişkidir. / Taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve davayı takip yetkisi, davanın taraflarının kişilikleriyle ilgili olduğu halde, taraf sıfatı dava konusu subjektif hakka ilişkindir” (KURU, I, s. 756).

[97] “Seçimine ilişkin genel kurul kararı sonradan iptal edilen bir yönetim kurulu tarafından yapılmış olan davet üzerine toplanan genel kurulda alınmış olan kararlar geçersiz olurlar. Çünkü davet yetkisizliği kesin hükümle sabit olan bir organ tarafından yapılmıştır. Bu konuda, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü adlı kitabımın 51 vd. sayfalarında

davacı sıfatı, ortak olmasına değil, yokluğun tespiti istemine konu olan davalıların yönetim kurulu üyesi olup olmadıklarının tespitine bağlıdır. Bu nedenle, mahkemenin, davacının yeni davadaki davacı sıfatına konu hakkı, ortak olmasına bağlı sayan görüşü hukuksal dayanaktan yoksundur.

Diğer yandan, kooperatif kararlarının mutlak butlan veya yoklukla sakatlıklarının tespiti, hukuki yarar olmak koşuluyla, ortaklar veya ilgili üçüncü kişiler tarafından istenebilir. **Yargısal görüşe göre, “Her ilgili TTK 381’deki koşul ve süreye bağlı olmadan geçersizliğin saptanmasını isteyebilir”** [98]. Davacı, anılan kesinleşen kararlar ortaklık sıfatını yitirmesine karşın, yeni dava konusu genel kurul adı altında yapılan hukuki değil fiili toplantılarda alınan kararlar sonunda hakkı ortadan kaldırılan “ilgili” sıfatı ile de, bu davanın esastan karara bağlanmasını isteme hakkına sahiptir. Gerçekten, davacıya ihtar gönderen davalıların hukuken yönetim kurulu üyesi bulunmamaları durumunda, bu kişilerin kooperatif adına işlem yapma yetkisinin / ehliyetinin söz konusu olmaması nedeniyle, davacının ortaklıktan çıkarılmasına ilişkin karar ve işlemleri, hukuken yok hükmünde olacaktır. Davacının, kooperatif adına yetkili olmayan kişilerin hukuki geçerliliği olmayan ihtarları gereğince, yetkisiz davalılara para ödemesi gerekmeyeceği, dolayısıyla, yetkisiz kişilerin ihtarıyla kooperatife karşı edimlerine yerine getirmemiş durumuna düşürülemeyeceği açıktır.

Ayrıca, yeni davaya bakan mahkeme, yargılama sürecinde, 04.07.1998 tarihli fiili toplantıdan sonraki fiili tüm toplantılar ile bu fiili toplantılarda alınan kararlarla ilgili belge ve kayıtların kooperatiften getirilmesini sağlamamış, bir anlamda davacının ortaklıktan çıkarılması davasını fiili bekletici sorun yapmıştır. Mahkeme, bu uygulamasıyla, yeni yokluğun tespiti davasında -yukarıda açıklanan nedenlerle- haklılığı açık olan davacıyı cezalandırmıştır. Çünkü, mahkeme, yeni davada, öncelikle, 04.07.1998 tarihli fiili toplantıdan sonraki ilk toplantı olan 13.09.1998 tarihli toplantının, hukuki bir genel kurul toplantısı olup olmadığını tespitle görevlidir. 13.09.1998 tarihli toplantı, hukuki bir genel kurul toplantısı ise, yeni davanın hemen reddi gerekir. Buna karşın, **13.09.1998 tarihli toplantı, hukuki değil fiili nitelikteyse, diğer toplantıların da hukuki olabilmesi mümkün değildir.**

Davacının yukarıdaki açıklamaları hukuken geçerlidir. Çünkü, azınlık pay sahipleri, 04.07.1998 tarihli hukuken yok hükmündeki toplantıdan sonra, toplantı başvurusunu yasaya uygun bir şekilde yapmamışlardır. Azınlık pay sahipleri,

geniş açıklama vardır” “Doğrudan konumuz içinde kalan husus davet yetkisini belirleyen kanun hükümlerinin emredici nitelikte ve davetin mevcudiyeti şartı olduğu ve yetkisiz bir organ veya kişi tarafından yapılmış olan davetin ve bu davet üzerine toplanan genel kurulda alınan kararın yoklukla malul bulunduğudur.”, (MOROĞLU, Sempozyum, s. 68, 44).

[98] Y.11.HD 06.07.1978, 1978/3158-366, YKD 1978/9 s. 1319.

farklı hukuki yollardan yasal genel kurul toplantısı yapılmasını isteme ve sağlama olanağına sahiptir. Bu yollardan ilki, azınlık pay sahiplerinin, kooperatifin yasal yönetim kuruluna başvurmaları, KK 44 madde hükmünü işletmeleri, yönetim tarafından on günlük sürede genel kurulun toplantıya çağrılmaması durumunda, ilgili Bakanlığa başvurmaları ^[99] veya KK 44/III'deki haklarını kullanmaları mümkündür. Azınlık pay sahipleri, belirtilen yasal haklarını kullanmamış, ayrıca denetime başvurarak toplantının yapılmasını da sağlamamışlardır. Aksine, azınlık pay sahipleri, toplantıyla ilgili başvurularını, anılan fiili toplantıda seçilen fiili kişilere, yani ilk davanın davalılarına yapmıştır. Bu nedenle, 13.09.1998 tarihli toplantı çağrısının anılan davalılarca yapılması ve bu kişilerin yasal genel kurul toplantı çağrısı yapmaya yetkileri bulunmamasından dolayı, 13.09.1998 tarihli toplantı çağrısı ve toplantı hukuken yok hükmündedir. Davacı, bir yandan 13.09.1998 tarihli toplantının hukuki toplantı olmadığından hukuki nedenlerini açıklamış, diğer yandan 04.07.1998 tarihli fiili toplantıdan sonra kooperatifin yasal genel kurul toplantısının nasıl ve ne şekilde yapılacağına yolunu göstermiştir. Davacı, dürüstlük kuralına da uymuştur.

Sonuç olarak, mahkeme, yeni davada, yukarıda belirtilen şekilde uygulama yapmayarak, davanın gereksiz uzamasına neden olmuş, bu suretle, hukuken yok hükmündeki kararların kamu düzenine aykırılığının devamına olanak sağlamıştır. Bu durum, hukuken yok hükmündeki kararlara dayalı işlem yapan yetkili kişilerin yoklukla sakat kararlarının, hukuki bir karar gibi sonuç doğurmasına neden olmuştur. Davacının haklı olduğu yeni davayı kazanması durumunda, yeni davayla ilgili yokluğun tespiti kararı, davacının ortaklıktan çıkarılması davasıyla ilgili yargılamanın yenilenmesi nedeni olacaktır. Bu nedenle, davacı, yeni davayla yoklukla sakat kararların tespitinde, davacı sıfatı ve hukuki yararı, davanın başından sonuna devam etmektedir.

[99] “Davacı ortakların dava konusu yaptıkları (genel kurul toplantısı) isteklerinin evvela kooperatif yönetim kuruluna yapmaları ve bu kurulun toplantı isteği hakkında en az on gün içinde müsbet veya menfi bir karar vermemesi üzerine bu defa aynı istek hakkında doğrudan doğruya Bakanlığa başvurmaları ve Bakanlığın toplantı isteğini uygun bulmaması halinde ancak aynı isteğin mahkemeden talep edilmesi gerekirken, Kanunun öngördüğü bu müracaat sırasına riayet edilmeden zamansız açılan davanın reddi iktiza ederken genel kurulun toplantıya çağrılmasına karar verilmesi doğru görülmemiştir. / Genel kurulun, kooperatif ortaklarınca, toplantıya çağrılmasına izin verilmesi istemine, mahkemece evrak üzerinde karar verilmesinde usulsüzlük yoktur” (Y.11.HD 06.03.1985, 1974/5256-1553, ÇEVİK, s. 442).

SONUÇ

İnceleme konusu iki davada, mahkemelerin, yokluğun tespiti istemlerine olumlu yaklaşmadıkları dikkati çekmektedir. Bunun nedenlerinden birisi yokluğun tespiti davalarının uygulanmasının azlığı, diğeri yokluk istemlerinin yeterli açıklıkta yapılamayıdır. Buna karşın, her iki nedenden kaynaklanan olumsuzluk, yargıç veya mahkeme tarafından giderilecektir. Çünkü, “Hakim, Türk hukukunu resen uygular” (HMK 33).

Hukuki işlemlerin yokluğu iddiasının geçerli olup olmadığının tespitinde, işlemlerin hukuki işlemler yapabilme gücüne sahip olup olmadığı veya işlemler ilgili faaliyetin hukuki olup olmadığına bakılacak ve yapılacak tespitlerin sonucuna göre karar verilecektir. İlk davada, 27.06.1998 tarihli toplantı yasaldır, bu yasal toplantıda gündeme madde yeni maddeler eklenmesine ilişkin alınan kararlar, mutlak butlanla (kesin hükümsüzlük) hükümsüzdür.

İlk davaya konu olayda, divan başkanlığı, toplantıyı bir hafta sonraya ertelemiştir. Divan başkanlığı, kooperatif genel kurul toplantısını ertelemeye yetkili değildir. Bunun içindir ki, 04.07.1998 tarihli toplantı, hukuki değil tamamıyla fiili, yani hukuken yok hükmünde bir toplantıdır. Yargıtay ilk davayla ilgili bozma kararıyla bu durumu saptamıştır.

İkinci dava, 04.07.1998 tarihli toplantıdan sonraki toplantıların hukuki değil fiili olduklarının, yani yokluklarının tespitine ilişkindir. İkinci davada kilit toplantı, fiili nitelikteki 04.07.1998 tarihli toplantıdan sonraki ilk toplantı olan 13.09.1998 tarihli toplantıdır. 13.09.1998 tarihli toplantı, doğrudan 04.07.1998 tarihli fiili toplantıda seçilen kişilerce değil, aksine, azınlık pay sahiplerinin bu kişilere yaptıkları olağanüstü genel kurul toplantısı isteği üzerine, fiilen seçilen kişilerce yapılan çağrı üzerine yapılan toplantıdır.

İlk davanın kesinleşen kararıyla fiili oldukları ispatlı bulunan kişilerce yapılan hukuki nitelik taşımayan çağrı sonucu yapılan 13.09.1998 tarihli toplantı da hukuken yok hükmündedir.

Önemli olan, ikinci davayla ortaya çıkan anlaşmazlığın, hukuk içinde çözülüp çözülemeyeceğidir. Sorunun hukuk içinde çözümü, tarafların hukuka uygun davranmalarına bağlıdır. İlk davayla ilgili Yargıtay bozma kararına göre, 27.06.1998 tarihli toplantı yasal, bu toplantıda gündeme yeni maddeler eklenmesiyle ilgili kararlar mutlak butlanla hükümsüz ve 04.07.1998 tarihli fiili toplantı olduğundan, her iki davanın davacısı kişi, aynı zamanda, her iki dava tarihinde yasal yönetim kurulu başkanıdır. Buna karşın, kooperatifin çoğunluk üyeleriyle, yönetim arasında, yönetimin görevinin devamına olanak vermeyecek derecede anlaşmazlık çıkmıştır. Bu anlaşmazlığın kooperatifin işleyişini durdurma noktasına getirdiği anlaşılmaktadır.

Olayda sorunun hukuki çözüm yolu, ikinci davada davacı tarafından gösterilmiştir. Sorunun çözümü, azınlık pay sahiplerinin KK 44 madde hükmünü ve diğer yasal yolları işletmelerine bağlıdır. Buna göre, azınlık pay sahiplerinin, KK 44/II madde hükmü gereğince, önce mevcut yasal, yani ilk davacının davacılarından oluşan yönetim kuruluna başvurmaları, bu yönetimin yapılan isteği en az on gün içinde yerine getirmemesi durumunda, ilgili bakanlığa başvurmaları veya doğrudan doğruya ilgili bakanlık tarafından genel kurulun toplantıya çağırılması gerekir.

Görüldüğü üzere, **04.07.1998 tarihinden sonraki dönemde, kooperatifin yasal genel kurul toplantısının yapılabilmesi mümkündür.** Ayrıca, yönetimde çıkan uyuşmazlık üzerine kayyım atanması veya denetime başvuru yolu da işletilebilir.

Olayda ise, taraflar, sorunun hukuki çözümü yoluna gitmek yerine, anlaşmazlığın sürdürülmesini ve derinleşmesini tercih etmişlerdir. **Hukuk devletinde, hukuki anlaşmazlıklar, hukuki yollardan çözülür. İlk davanın kesin yargı oluşturan sonucu, fiili çözümün mümkün olmayacağını ortaya koymuştur.** Buna karşın, mahkeme, ikinci davada, davacının ortaklıkta çıkarılmasıyla davacı sıfatını (aktif husumet ehliyetini) kaybettiğini kabulüyle, sorunun hukuki değil, fiili çözümüne yol açmıştır.

Gerçekten, mahkemenin ikinci dava kararıyla, 13.09.1998 tarihli toplantının fiili, yani hukuken yok hükmünde olmasına ve bu fiili toplantıdan sonraki tüm toplantılarında aynı nedenlerle fiili olmasına karşın, hukuken yok hükmündeki 13.09.1998 tarihli toplantı yasal genel kurul toplantısıymış gibi bir sonuç ortaya çıkmıştır. Ancak, hukuki olmayandan hukuki bir sonuç çıkması mümkün değildir.

Olayda, mahkemenin ikinci davadaki kararına karşın, hukuken, 04.07.1998 tarihli toplantıdan sonraki, 13.09.1998 tarihli ilk toplantı ve izleyen diğer toplantıların tamamı, genel kurul adını taşımalarına karşın, hukuken yok hükmündeki toplantılardır.

Anayasaya, hukuk devleti yazmakla, hukuk devleti olunamamaktadır. Hukuk devleti, her türlü işlemin hukuka uygun yapılmasıyla, yaşama geçebilmektedir. İster kamuda, ister özelde olsun, tüm iş ve uyuşmazlıklar, hukuken koyduğu usullerle çözülecektir. Yargının ağır işleyişi, sorunların, hukuki çözümleri yerine, fiili çözümlerin gerekçesi yapılamaz. Bu çağda böyle bir anlayış, ıskallıdır. Bunun içindir ki, uygulamanın temel görevi, bir yandan yargının doğru, çabuk, adil işleyişini sağlamak, diğer yandan her türlü sorunun fiili çözümlerine karşı, fiili uygulamalara geçit vermemektir. Doğaldır ki, bu zor ve çetin iştir; başta avukatların, tüm hukukçuların görevidir. Evet. Başta avukatların görevidir. Çünkü, avukat ve meslek örgütü baro, demokratik hukuk devletinin temel güvencelerindedir.